

VARIA O
INSPIRACJACH

V A R I A O
I N S P I R A C J A C H

-
- 3 Wstęp
 - 3 Co to jest portal LABiB i jak z niego korzystać?
 - 5 Dział 1. Niepełnosprawni – angażowanie w działanie
 - 10 Dział 2. Obywatelsko i po sąsiedzku
 - 17 Dział 3. Wielokulturowość w praktyce
 - 22 Dział 4. W marcu jak w skarbcu: o domowych finansach, przedsiębiorczości i nie tylko
 - 33 Dział 5. Seniorzy w bibliotekach – mocne strony dojrzałości
 - 41 Dział 6. Obudź MOC proMOCji
 - 47 Dział 7. Get IT 2.0, czyli cyfrowy miesiąc z LABiB
 - 56 Dział 8. Get IT, czyli pierwsza odłona miesiąca poświęconego technologiom
 - 61 Podsumowanie
 - 63 Fanfik

SILVA RERUM

Wstęp

Przed Wami subiektywny wybór inspiracji pochodzących z portalu labib.pl, specjalnej platformy internetowej, stworzonej z myślą o bibliotekarkach, bibliotekarzach i bibliofanach, którzy chcą dzielić się wiedzą, zbierać doświadczenia i pomnażać pomysły. Na labib.pl poznacie nowe narzędzia i technologie oraz sprawdzone metody pracy. To także przestrzeń spotkań, poszukiwania rozwiązań i wspólnych eksperymentów. O tym, jak się w tej przestrzeni poruszać, dowiecie się z otwierającego ten przegląd tekstu [Marty Kosteckiej](#).

W celu ułatwienia odbioru, zdecydowaliśmy się podzielić prezentowane treści na działy, związane z odbywającymi się w ciągu ostatnich lat cyklami edukacyjnymi, zwanymi miesiącami tematycznymi. Są to: praca z użytkownikiem niepełnosprawnym, aktywność obywatelska, wielokulturowość, edukacja ekonomiczna i wspieranie przedsiębiorczości, seniorzy w bibliotece, promocja biblioteki, nowe technologie.

Każdy dział dodatkowo zawiera zakodowane w QR linki do webinarów. Warto je obejrzeć, aby mieć szerszy ogląd na przewijające się tematy.

Wybrane przez nas i szczególnie polecane inspiracje zamieszczamy w całości, do innych tylko odsyłamy. Nie wszystkie teksty na portalu labib.pl są ogólnodostępne — część z nich, zgodnie z wolą ich autorów, można przeczytać dopiero po zalogowaniu się. Inspiracje na platformie są udostępnione na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa — Na tych samych warunkach](#) (CC BY-SA).

Na dobry początek zapraszamy do lektury wspomnianej inspiracji Marty Kosteckiej o portalu labib.pl, z mini przewodnikiem opisującym poruszanie się po nim.

Co to jest portal LABiB i jak z niego korzystać?

Labib.pl to portal tworzony przez bibliotekarzy i sympatyków bibliotek dla innych bibliotekarzy i sympatyków. Jest platformą, na której możesz uzyskać odpowiedzi na frapujące Cię pytania lub wyszukać opisy inspirujących działań i ciekawe artykuły. Możesz również dzielić się

swoją wiedzę i inspirować innych. Masz też do dyspozycji forum oraz możliwość komunikowania się z innymi użytkownikami za pośrednictwem prywatnych wiadomości.

- Możesz korzystać z portalu na różne sposoby: przeglądać bez logowania lub zarejestrować się i korzystać z niego jako użytkownik zalogowany.

- Aby samodzielnie współtworzyć treści na portalu, załóż konto. Zajmie to chwilę, a umożliwi Ci w pełni korzystanie z możliwości oferowanych przez portal. Spersonalizuj swoje konto. Dodaj zdjęcie, napisz parę słów o sobie. Powiedz nam, czy jesteś bibliotekarzem/bibliotekarką, użytkownikiem/użytkowniczką, czy może po prostu sympatykiem/sympatyczką bibliotek. Zaznacz, gdzie pracujesz i co robisz. Pozwoli nam to lepiej się poznać.

- Zdobywaj wiedzę. Przeszukuj inspiracje i artykuły dodane przez pozostałych użytkowników portalu. Możesz szukać według słów kluczowych, sprecyzować, czy interesują Cię inspiracje czy artykuły. Posortuj wyniki według daty lub ilości gwiazdek zdobytych przez inspirację.

Według ilości gwiazdek możesz też przeglądać profile inspiratorów!

- Korzystaj z forum. Przeszukiwałeś/aś portal i nie znalazłeś/aś odpowiedzi na męczące Cię pytania? Zadaj je! I poczekaj, aż inni użytkownicy pospieszą Ci z pomocą.

- Subskrybuj! Jeżeli ktoś Cię szczególnie zainspirował, „zasubskrybuj” go, by nie ominąć żadnego nowego wpisu.

- Dziel się pomysłami. Dodaj własną inspirację. Napisz artykuł. Załącz fotografie i użyteczne dokumenty. Odpowiadaj na pytania na forum. Pozwól innym korzystać z Twojej wiedzy, inspiruj ich!

- Kontaktuj się. W razie dodatkowych pytań do inspiratorów i inspiratorek możesz kontaktować się z nimi w prywatnych wiadomościach - również za pośrednictwem portalu.

- W razie jakichkolwiek problemów technicznych możesz kontaktować się z administratorami portalu: portal.labib@frsi.org.pl

Powyższy tekst jest też dostępny na portalu labib.pl.

**DZIAŁ 1.
NIEPEŁNOSPRAWNI –
ANGAŻOWANIE
W DZIAŁANIE**

Link do playlisty
z nagraniami webinarów

Dział 1. Niepełnosprawni – angażowanie w działanie

Z inspiracji i webinarów prezentowanych w tym dziale można dowiedzieć się m.in.:

- jak przygotować ofertę i włączać osoby z niepełnosprawnościami w działania realizowane przez instytucje kultury;
- na czym polega prawidłowa komunikacja i podstawowe zasady savoir vivre'u wobec osób z niepełnosprawnościami;
- jak stosować technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji i terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- jakie narzędzia mogą być przydatne w pracy z osobami niedostępnymi.

Tytuły webinarów:

„Migająca strona — migająca książka — migający świat. Głusi w przestrzeni kultury i sztuki”

(ekspert: Olgierd Kosiba / MIGAJ.EU)

„Technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji i terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną”

(ekspert: Anna M. Kwiatkowska / Politechnika Warszawska)

„Komunikowanie się z osobami z niepełnosprawnością” (Ekspert: dr n. med. Ewelina Żyżniewska-Banaszak / kierownik Samodzielnej Pracowni Fizjoterapii i Odnowy Biologicznej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego)

„Włączanie osób z niepełnosprawnościami do aktywnego uczestnictwa w kulturze — dobre praktyki na przykładzie projektów zrealizowanych w bibliotece” (Ekspert: Anna Rutkowska / Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie)

Nas zainspirowała [Małgorzata Arendarczyk](#) scenariuszem zajęć dla dzieci.

Dzieci w bibliotece tworzą książki dla niewidomych

Inspiracja opisuje zajęcia z tworzenia książeczek dotykowych. Inicjatywa miała miejsce w bibliotece w Lublinie, w odpowiedzi na zapotrzebowanie na publikacje „ilustrowane” elementami dotykowymi. Treść tych książeczek powstaje podczas zajęć plastycznych dla dzieci, a następnie adaptowana jest na alfabet Braille'a. Gotowe prace trafiają do zbiorów filii dla osób niewidomych i słabowidzących. W Lublinie funkcjonuje także korespondencyjna wypożyczalnia książeczek dotykowych. Szczegółowe informacje

znajdziemy na stronie internetowej [Fundacji Jasne Strony](#).

Materiały potrzebne do zajęć: blok techniczny, modelina, brystol, wata, makaron, guziki, skrawki materiału, drucziki, zapałki, elementy ubrań dla lalek, małe maskotki.

Przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie uczestników w temat zajęć.

2. Zabawa w tajemnicze pudełko.

Do wykonania tajemniczego pudełka potrzebujemy kartonu wypełnionego kawałkami gazet. W ściankach kartonu wycinamy otwory. Do wnętrza kartonu wkładamy różne przedmioty. Ilość przedmiotów musi być zgodna z liczbą uczestników. Przygotowane pudło stawiamy na stole. Każdy z uczestników podchodzi osobno i wkłada dłoń do środka. Dotykając przedmiot próbuje zgadnąć, co to jest. Odgadnięty przedmiot wyjmujemy z pudełka.

3. Przeczytanie z zamkniętymi oczami profesjonalnej książki dotykowej.

4. Omówienie konstrukcji książki specjalistycznej i ilustracji.

5. Tworzenie własnych książek.

Prace mogą być wykonywane wspólnie lub indywidualnie. Pierwszym etapem jest napisanie tekstu na wybrany temat. Uczestnik lub bibliotekarz notuje tekst na kartce papieru. Treść należy przepisać na komputerze i wydrukować w powiększonym czarnodruku. Drugi etap to rozplanowanie rozmieszczenia tekstu i ilustracji na stronach. Trzeba pamiętać, aby zostawić miejsce pod tekstem na wklejkę z tekstem zapisanym w alfabecie Braille'a. Tekst w czarnodruku i brajlu należy wklejać po lewej stronie, a ilustracje umieszczać zawsze po prawej stronie.

6. Wykonane prace należy przekazać osobie, która tekst książeczek przepisze na maszynie brajlowskiej.

Ostatnim etapem tworzenia jest wklejenie fiszek zapisanych w brajlu zgodnie z tekstem w czarnodruku.

7. Gotowe prace można udostępnić czytelnikom lub przekazać do szkoły specjalnej.

Inspiracja jest też do wglądu pod [linkiem](#)
— tylko dla zalogowanych.

Polecamy także inne inspiracje Małgorzaty Arendarczyk: [Z białą laską w bibliokinie](#), o organizacji organizacji pokazów filmowych dla osób niewidomych i głuchych w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zabrze, [Projekt iSztuka](#), o przyjaznym portalu dla osób niewidomych, słabowidzących oraz głuchych, [Prasa dla niewidomych](#), na temat e-kiosku online z prasą dla niewidomych, [Abecadło z pieca spadło](#), o alternatywnych sposobach komunikacji z niewidomymi, a także scenariusze zajęć biblioterapeutycznych: [Ula moja głucha koleżanka i Tomek mój niewidomy przyjaciel](#) oraz [Czytelnię sztuki](#), inspirację o spotkaniach ze sztuką dostosowanych do potrzeb osób z dysfunkcją narządu wzroku i słuchu.

Inicjatywa miała miejsce w bibliotece w Lublinie, w odpowiedzi na zapotrzebowanie na publikacje „ilustrowane” elementami dotykowymi.

DZIAŁ 2.
OBYWATELSKO
I PO SĄSIEDZKU

Link do playlisty
z nagraniami webinarów

Dział 2. Obywatelsko i po sąsiedzku

W ramach tego miesiąca zachęcaliśmy bibliotekarki i bibliotekarzy do wspierania mieszkańców w działaniach na rzecz swoich społeczności, oraz pokazywaliśmy przykłady, jak mogą to robić.

Mówiliśmy o:

- wspieraniu młodych ludzi w utworzeniu i funkcjonowaniu młodzieżowej rady gminy — jest to świetny sposób zainteresowania młodzieży sprawami lokalnymi i systematycznego angażowania ich w życie społeczności;
- pomocy mieszkańcom w uzgodnieniu tego, co chcieliby zmienić w swojej społeczności, i dopracowaniu ich pomysłów — powstałe w ten sposób koncepcje mogą być zgłoszone np. do sfinansowania w ramach funduszu sołectkiego albo tzw. budżetu obywatelskiego/partycypacyjnego (o ile środki na realizację projektów mieszkańców zostały wydzielone w budżecie gminy);
- organizacji debaty w bibliotece na ważny dla mieszkańców temat;
- informacji publicznej — co jest informacją publiczną, jak mieszkańcy powinni składać

wnioski o dostęp do niej i które instytucje muszą jej udzielać.

Podczas miesiąca zorganizowaliśmy trzy webinaria:

- **„Jak biblioteka może wspierać aktywność obywatelską mieszkańców?”** / ekspert: Olga Napiontek (Fundacja Civis Polonus)
- **„Budżet obywatelski — jak biblioteka może wspierać mieszkańców?”** / ekspert: Magdalena Pachel, Martyna Studzińska (Fundacja Pole Dialogu)
- **„Wiedza to potęga. Jak wspierać mieszkańców w zdobywaniu informacji publicznych?”** / ekspert: Szymon Osowski (Sieć Obywatelska Watchdog Polska)

Oprócz webinarów polecamy również inspiracje i artykuły, m.in. scenariusz debaty lokalnej o tym jak zwiększyć zaangażowanie mieszkańców (debaty były prowadzone w maju 2016 r. przez ponad 50 bibliotek w ramach projektu [„Rozwijamy skrzydła Polski lokalnej”](#), realizowanego przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową wspólnie z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego), [scenariusz warsztatu z młodzieżą nt. narzędzi internetowych ułatwiających zaangażowanie na poziomie europejskim a także nt. prawa do petycji](#). Na labib.pl znajdziecie również [inspiracje](#) dotyczące m.in. budżetu obywatelskiego,

czyli jak dzielić środki na ważne działania oraz inspirowania młodzieży do zgłaszania projektów w budżecie obywatelskim (którą zamieszczamy poniżej w całości). Zainspirowani tematem mogą sięgnąć także do dwóch inspiracji przygotowanych przez Fundację Civis Polonus w ramach Programu Rozwoju Bibliotek: „[Młodzieżowa Rada Programowa — decydujemy wspólnie z młodymi](#)” oraz „[Debata z młodzieżą w bibliotece o sprawach ważnych dla społeczności](#)”. W szczególności zachęcamy do przeczytania inspiracji pt. „[Jak inspirować młodzież do zgłaszania projektów w budżecie obywatelskim?](#)”, przygotowanej przez Martynę Studzińską i Magdalenę Pachel z Fundacji Pole Dialogu.

Jak inspirować młodzież do zgłaszania projektów w budżecie obywatelskim?

Na czym polegało przedsięwzięcie?

Inspiracja została przygotowana w ramach miesiąca tematycznego LABiB „Obywatelsko i po sąsiedzku” (maj 2016). Zawiera propozycję scenariusza zajęć/lekcji z młodzieżą w celu zainspirowania młodszych ludzi do działania na rzecz lokalnej społeczności (tu konkretnie poprzez proponowanie swoich projektów, które mogłyby być zrealizowane w ramach

budżetu obywatelskiego, zwanego w niektórych gminach partycypacyjnym. Warto uczyć uważności na najbliższą okolicę, wskazywać, jak mogą przekazywać swoje pomysły. Tak buduje się społeczeństwo obywatelskie.

Dlaczego warto?

Warto przy różnych sytuacjach dyskutować z młodzieżą o ich pomysłach i potrzebach. Wskazywać możliwości wpływu na okolicę, w której mieszkają. Ważna jest diagnoza tego, co dzieje się w naszej okolicy. Młodzież to uważni obserwatorzy, ale często nie widzą sensu we wprowadzeniu zmian, czują się niesłuchani i bez wpływu. Warto budzić w nich zainteresowanie i pokazywać jak mogą przyczynić się do zmian w swojej okolicy. Takie działanie może sprawić, że okolica będzie bardziej dostosowana do potrzeb różnych grup mieszkańców i przez to przyjaźniejsza do mieszkania. Budżet obywatelski to dobra okazja do trenowania zgłaszania pomysłów w praktyce. Gdy procedura zakłada możliwość składania projektów przez osoby pełnoletnie — warto znaleźć takie osoby bądź instytucje, które mogą reprezentować głos młodzieży. Gdy procedura zakłada możliwość zgłaszania projektów przez osoby niepełnoletnie warto motywować młodzież do osobistego składania własnych

pomysłów. W obu przypadkach warto prowadzić z młodzieżą rozmowy zachęcające do działania.

Etap realizacji — co jest potrzebne?

- Zapoznanie się ze scenariuszem
- Zebranie przykładów z okolicy (będą pomocne w dyskusji)
- Przygotowanie dużych kartek i mazaków — pomocne może okazać się rysowanie przez młodzież map okolicy i zaznaczenie na niej omawianych miejsc
- Warto określić liczbę osób i przygotować się do pracy w jednej dużej grupie (maksymalnie 20 osób na jednego prowadzącego) bądź kilku podgrupach

Jak krok po kroku przebiega etap realizacji?

1. Wprowadzenie.

Głównym celem spotkania jest zainspirowanie młodzieży do wymyślenia tego, co można by zmienić w ich okolicy, a następnie zachęcenie ich do składania własnych projektów w ramach budżetu obywatelskiego. Warto podkreślić — jeśli taka sytuacja zachodzi w danej gminie — brak głosu młodzieży w działaniach związanych z budżetem obywatelskim, w działaniach prowadzonych w okolicy, itp. Prawo w wielu momentach dopuszcza głosowanie od 18 lat,

ale można wcześniej wpływać na działania w gminie, zgłaszać swoje pomysły.

2. Zachęcamy młodzież do podzielenia się tym, jak widzą swoją okolicę.

Na początek zachęcamy do opowiedzenia, co lubią w swojej okolicy, z czego są dumni. Potem dopytujemy, czego im brakuje, co warto zmienić. Dopytujemy, kto jeszcze mieszka w tej okolicy, jakie grupy mieszkańców. Z czego one są dumne, a co ich zdaniem warto zmienić. Warto przygotować kilka przykładów z najbliższej okolicy i dopytać o nie, gdyby dyskusja „nie kleiła się” na początku. W podsumowaniu tej części skupiamy się na pokazaniu przykładów projektów (dla kilku grup mieszkańców). Można podpowiedzieć młodzieży, że mogą coś zmienić i wskazać budżet obywatelski jako jeden ze sposobów na wyrażenie swojej opinii i zaproponowanie zmian.

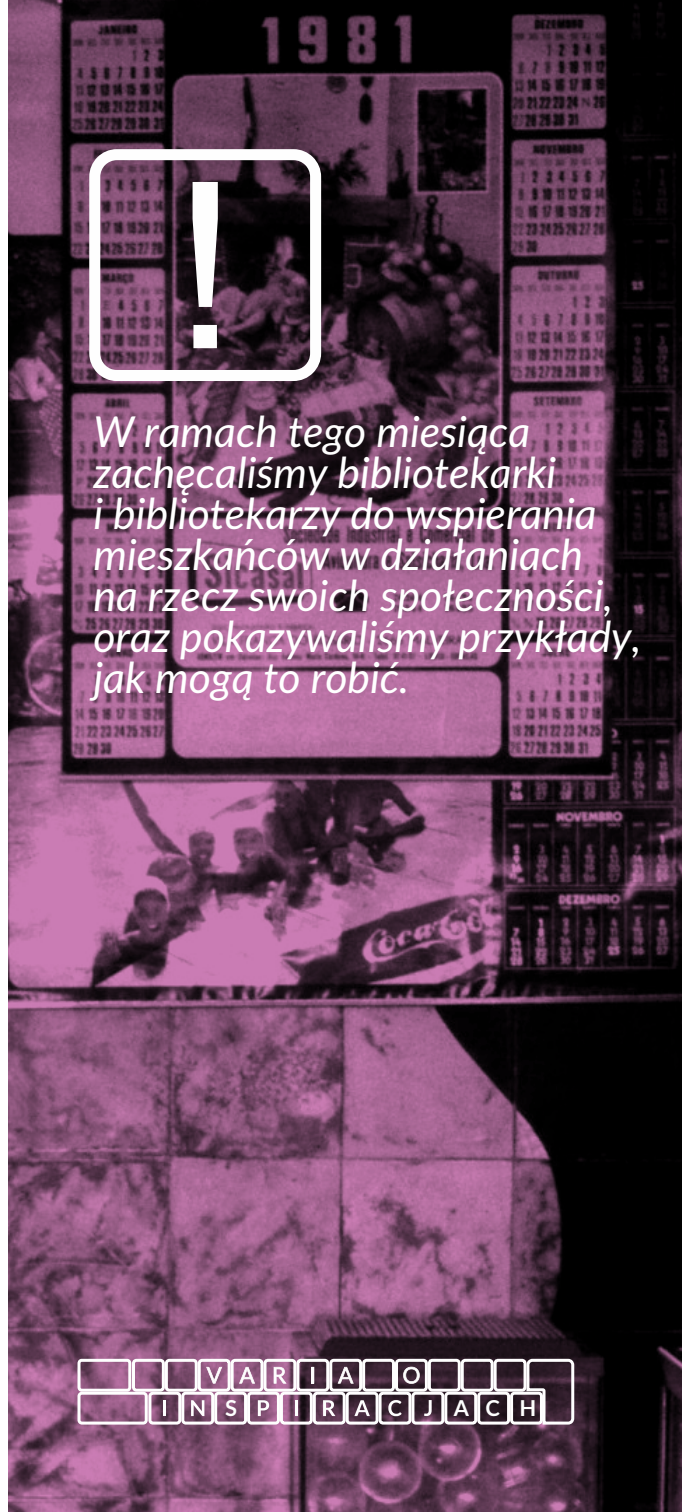
3. Informacja o budżecie obywatelskim.

Opisujemy w przystępny sposób proces składania wniosków w gminie, z zaznaczeniem czy młodzież może sama zgłosić projekt, czy musi znaleźć jakiegoś pełnoletniego przedstawiciela. W tej części ważne jest zwrócenie uwagi uczniów na najważniejsze elementy procesu składania projektu, m. in. kryteria formalne, terminy.

W trakcie dyskusji ważne jest zwrócenie uwagi uczniów na znaczenie głosowania. To też moment na wyrażenie opinii. Jeśli procedura w gminie na to pozwala — mogą głosować sami. Jeśli nie, to warto by zachęcali innych do głosowania.

4. Podsumowanie.

Jeśli młodzież byłaby zainteresowana wymyśleniem i złożeniem własnych projektów, to warto im pokazać na czyją pomoc mogą liczyć w tym zakresie, np. w jaki sposób biblioteka mogłaby ich w tym wesprzeć.

W ramach tego miesiąca zachęcaliśmy bibliotekarki i bibliotekarzy do wspierania mieszkańców w działaniach na rzecz swoich społeczności, oraz pokazywaliśmy przykłady, jak mogą to robić.

The image features a complex, abstract composition of glowing white lines on a black background. These lines form a dense, spherical structure that resembles a globe or a network of connections. The lines are of varying thickness and curvature, creating a sense of depth and movement. In the lower right corner, there is a dark purple, semi-transparent circular shape that serves as a background for the text.

**DZIAŁ 3.
WIELOKULTUROWOŚĆ
W PRAKTYCE**

Link do playlisty
z nagraniami webinarów

Dział 3. Wielokulturowość w praktyce

Podczas webinarium oraz w artykułach i inspiracjach na portalu labib.pl:

- mówiliśmy o tym, jak prowadzić wielokulturowe działania nawiązujące do czasem niełatwych wydarzeń historycznych;
- zastanawialiśmy się, jak edukacja międzykulturowa może odpowiadać na współczesne wyzwania;
- dzieliliśmy się źródłami rzetelnej wiedzy związanej z tematyką wielokulturowości;
- zachęcaliśmy do przełamywania stereotypów;
- przedstawialiśmy propozycje konkretnych działań do wdrożenia w bibliotekach.

W trakcie miesiąca zrealizowaliśmy 4 webinarium:

- **Akcja społeczno-edukacyjna „Żonkile”** / ekspert: Ewa Budek, Zofia Mioduszewska, Maria Mossakowska / Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN;
- **Rozmawiajmy o uchodźcach** / ekspert: Elżbieta Kielak / Centrum Edukacji Obywatelskiej, Grupa Zagranica;

- **Jak zorganizować Żywą Bibliotekę?** / ekspert: Dorota Mołodyńska-Küntzel, Stowarzyszenie Diversja / Żywa Biblioteka Polska;
- **Podróżująca tęsknota: Syria — mozaika Wschodu** / ekspert: Karima Kanjo / edukatorka kulturowa.

W ramach miesiąca przypomnieliśmy podręcznik „Wielokulturowa biblioteka”, a także inne materiały i scenariusze działań wielokulturowych opracowane w ramach wcześniejszych projektów FRIS ([„Wielokulturowa biblioteka — podręcznik, webinarium i scenariusze do wykorzystania”](#), [„Współczesna literatura dla przyszłego pokolenia — warsztaty z dziećmi wspierające międzykulturowość”](#), [„Jak w domu... — warsztat metodą dramy, dotyczący sytuacji uchodźców”](#), [„Aktywizm internetowy przeciw mowie nienawiści”](#)). Na portalu pojawiły się też nowe inspiracje i artykuły: [„Wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej...”](#), [„Tradycje wielu kultur”](#), [„Seminarium Wielokulturowa biblioteka”](#) oraz [„Biblioteka i Библиотека — model współpracy między wielokulturowymi organizacjami”](#).

Zachęcamy do przeczytania jednej z tych inspiracji, czyli [„Tradycje wielu kultur”](#) autorstwa [Dagmary Batóg](#).

Na czym polegało przedsięwzięcie?

W styczniu 2014 r. w Dolnośląskiej Bibliotece Publicznej im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu po raz pierwszy odbyło się spotkanie o tradycjach innych kultur. Do dnia dzisiejszego w ramach tego cyklu odbyły się 23 spotkania, których głównym celem było zwiększenie wiedzy mieszkańców Wrocławia o innych kulturach. Tematyka poruszana na wykładach była różna. Poznaliśmy życie codzienne Belgów i Francuzów, znaczenie Świąta Dziękczynienia w USA oraz adwentu w kulturze niemieckiej. Podróżowaliśmy do Ameryki Południowej, Japonii czy na Syberię. Zależało mi także, aby wrocławianie poznali religie, z którymi stykają się na co dzień. Nawiązałam współpracę z Muzułmańskim Centrum Kulturalno-Oświatowym, Cerkwią Świętych Cyryla i Metodego we Wrocławiu, Gminą Żydowską czy kościołem ewangelicko-augsburskim. Z tymi partnerami stworzyliśmy trwałą platformę działań. Spotkania odbyły się już parokrotnie, a w 2016 r. odwiedziliśmy cerkiew, meczet. W następnych miesiącach wybieramy się do synagogi i kościoła ewangelicko-augsburskiego.

[Zapraszam do przeczytania artykułu, który napisała dziennikarka „Gazety Wyborczej” o spotkaniu w meczecie.](#)

Dlaczego warto?

Wielokulturowość jest obecnie bardzo popularnym tematem. Ze względu na sytuację na świecie wiele instytucji podejmuje działania, których celem jest przełamanie stereotypów o innych kulturach. Gdy rozpoczynałam cykl spotkań „Tradycje wielu kultur”, nie myślałam o tym, że za chwilę na świecie, a także w Polsce, będą potrzebne działania o charakterze edukacyjnym. Pierwsze moje spotkania były czysto informacyjne, bez żadnego głębszego przekazu. Dzisiaj jest inaczej, nie tylko staranniej dobieram tematykę, ale także sama jestem bardziej świadoma ważności tematu, jakiego się podjęłam. A najważniejsi są odbiorcy spotkań. Nie ma nic przyjemniejszego, jak głosy uznania i słowa o tym, że tak wiele się dowiedziałem, że teraz to ja już wiem, dlaczego ktoś się tak, a nie inaczej się ubiera. Ale najwartościowsze są słowa, że tak wiele nas łączy i uczestnicy widzą podobieństwa między różnymi kulturami i religiami.

Zachęcam bibliotekarzy do organizowania działań wielokulturowych, bo są one niepowtarzalną szansą na integrację środowiska lokalnego. Ale zanim rozpoczniemy takie działania, musimy zdiagnozować społeczność. Bo żeby mówić o wielokulturowości — nie trzeba szukać obcokrajowców i migrantów. Warto znaleźć w naszym środowisku przedstawicieli mniejszości religijnych. Po II wojnie światowej Polacy zaczynali życie w nowych miejscach. Może warto poznać, gdzie żyli wcześniej, jakie mają tradycje. A może są wśród nas np. przedstawiciele mniejszości niemieckiej, która nie wyjechała po wojnie i warto zapytać o ich korzenie?

Zastanawialiśmy się, jak edukacja międzykulturowa może odpowiadać na współczesne wyzwania.

**DZIAŁ 4.
W MARCU
JAK W SKARBCU**

Link do playlisty
z nagraniami webinarów

Dział 4.

W marcu jak w skarbcu: o domowych finansach, przedsiębiorczości i nie tylko

Podczas webinarium oraz w artykułach i inspiracjach na portalu labib.pl mówiliśmy o tym, że:

- warto i można rozmawiać o pieniądzu i oszczędzaniu,
- zajęcia z edukacji finansowej można prowadzić zarówno dla przedszkolaków, jak i dla ich dziadków,
- nigdy nie jest za późno (ani za wcześnie) na założenie swojego biznesu,
- jak wspierać osoby, które wpadły w tarapaty finansowe.

Tytuły webinarium:

„Jak uczyć dorosłych zarządzania finansami?” (ekspert: Ewa Bańkowska / Fundacja Microfinance Centre)

„Jak pomagać osobom w tarapatkach finansowych” (ekspert: Małgorzata Kazimierzczak / BPO)

„ABC Przedsiębiorczości III” – wsparciem dla

planujących założenie własnej firmy (ekspert: Bożena Zarecka / Fundacja Wspomagania Wsi)

„Spotkania o tematyce ekonomicznej w bibliotece? Tak! — Ale jak to zrobić?”

(ekspert: Beata Tarnowska / Dolnośląska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu)

„Przedsiębiorcze dzieci — program edukacyjny dla dzieci w wieku 4-7 lat”

(ekspert: Magdalena Korsak / Fundacja Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego)

Na portalu pojawiły się liczne inspiracje z zakresu edukacji finansowej. Oprócz wielu opisów realizacji projektu **“O finansach w bibliotece”**, można znaleźć też wpis [Martyny Woropińskiej](#) informujący o [ciekawych blogach finansowych](#), inspirację [Jagody Nowak](#) o tym, [jak uczyć ludzi przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej](#), czy też o tym, [jak zorganizować warsztat „Podstawy inwestowania z grą edukacyjną Cashflow 101”](#) oraz artykuł Urszuli Biernackiej [“Wiedza dla każdego. Biblioteka jako miejsce edukacji ekonomicznej”](#), a który w całości (bez załącznika dostępnego na labib.pl) przytaczamy poniżej:

Wiedza dla każdego. Biblioteka jako miejsce edukacji ekonomicznej

Zarządzanie domowym budżetem, wybór rachunku bankowego, racjonalne oszczędzanie środków, zaciąganie kredytu, dokonywanie zakupów, inwestowanie swoich pieniędzy — to tylko kilka przykładów sytuacji z codziennego życia, w których przydatna jest wiedza ekonomiczna. Oprócz zagadnień związanych z finansami osobistymi, znajomość co najmniej podstaw ekonomii potrzebna jest również w życiu zawodowym np. przy poszukiwaniu pracy i planowaniu swojej kariery, a przy zakładaniu i prowadzeniu własnej firmy jest wręcz nieodzowna.

Najczęściej pewnych zagadnień związanych z ekonomią (czym jest pieniądz, jaką ma wartość, jak gospodarować otrzymanym „kieszonkowym”) uczone są już dzieci w wieku przedszkolnym. Jak wskazuje Sabina Kołodziej (1) „Współcześnie dzieci coraz szybciej stają się aktorami świata ekonomii — już w wieku 4 lat część z nich dysponuje własnymi pieniędzmi, prawie 90% w wieku 11–18 lat regularnie otrzymuje kieszonkowe (...). Wskazuje to na wagę, z jaką należy obecnie traktować socjalizację ekonomiczną najmłodszych. Nabywanie wiedzy ekonomicznej przez dzieci ma miejsce od

wczesnego dzieciństwa, gdy dzieci, towarzysząc rodzicom podczas codziennych zakupów, obserwują podejmowane przez nich działania i decyzje. W miarę rozwoju wzrasta aktywność własna dziecka, a w konsekwencji rozszerzają się możliwości pozyskiwania wiedzy i nabywania umiejętności ekonomicznych”. Kolejnym etapem jest zdobywanie wiedzy w trakcie edukacji szkolnej, m.in. w trakcie lekcji podstaw przedsiębiorczości. Sama edukacja szkolna wydaje się być jednak niewystarczająco efektywna, zarówno młodzież jak i dorośli zmuszeni są uzupełniać swoją wiedzę ekonomiczną, stąd duże pole do działania mają inne instytucje, w tym biblioteki.

Zależnie od możliwości danej biblioteki, a przede wszystkim potrzeb jej użytkowników i otoczenia w którym funkcjonuje, informacja ekonomiczna może być uwzględniana w działalności w różnej skali. W dalszej części krótko przedstawione są przykłady instytucji o różnym stopniu profesjonalizacji i różnym zakresie działania — z zamiarem wskazania inspiracji i pomysłów.

BRITISH LIBRARY BUSINESS AND IP CENTRE (2)

kompleksowe centrum informacyjno–
–doradcze

Centrum skupia się na zagadnieniach biznesu oraz własności intelektualnej. Kieruje swoją działalność do właścicieli przedsiębiorstw, przedsiębiorców oraz wynalazców, ale jako część British Library jest też dostępne dla wszystkich zainteresowanych tematyką biznesu. Zapewnia bezpłatny dostęp do publikacji drukowanych oraz elektronicznych, między innymi raportów rynkowych, raportów rocznych, bazy danych ponad 144 mln firm, książek na temat zakładania i prowadzenia firmy, ponad 60 mln patentów. Na swojej stronie internetowej zamieszcza artykuły na temat rozpoczynania własnego biznesu i jego późniejszego rozwoju oraz na temat własności intelektualnej i ochrony praw autorskich. Udostępnia bazę „Podstawy biznesu” (3) dla małych przedsiębiorstw, zawierającą odnośniki do przydatnych stron internetowych. Baza tworzona jest w formule Wiki — każdy może być jej użytkownikiem i twórcą. Przydatnym materiałem bibliograficznym są „Przewodniki po przemyśle” (4). Są to zestawienia materiałów (książek, czasopism, materiałów elektronicznych) poświęconych konkretnej gałęzi przemysłu, dostępnych w Centrum. Agenda prowadzi również portal (5), którego celem jest zapewnienie dostępu do informacji naukowej z zakresu zarządzania i umożliwienie szybkiego wyszukiwania dla celów naukowych i badawczych.

Ważną częścią działalności są szkolenia i doradztwo. Organizowane są zarówno warsztaty i webinaria, jak również indywidualne sesje i rozmowy ze specjalistami. Wydarzenia edukacyjne odbywają się niemal codziennie (a w niektóre dni organizowanych jest kilka zajęć). Około 1/3 oferty to zajęcia darmowe, a 2/3 — płatne. Tematem zajęć grupowych (warsztatów) są między innymi: źródła informacji biznesowej i wyszukiwanie informacji, proces patentowy i wyszukiwanie patentów, własność intelektualna i ochrona praw oraz znaków towarowych, szereg zagadnień związanych z prowadzeniem biznesu (rejestracja firmy, marketing i PR, finansowanie, przedsiębiorczość społeczna, biznes międzynarodowy), zarządzanie produktem. W trakcie płatnych indywidualnych sesji (6) można uzyskać porady np. odnośnie prowadzenia firmy, wprowadzania na rynek nowych produktów, czy zagadnień związanych z innowacjami i wynalazkami. Sesje trwają godzinę, na dany termin można zarejestrować się on-line — o zapotrzebowaniu na taki rodzaj usług świadczyć może fakt, że terminy spotkań na najbliższych kilka tygodni są już wykupione. Oferowana jest także zbliżona usługa bezpłatna – pracownicy centrum prowadzą „klinikę informacyjną” (7) dla osób zakładających firmę i przedsiębiorstw we wczesnym stadium rozwoju. W trakcie

godzinnych indywidualnych spotkań pracownicy udzielają informacji, wskazują instytucje i źródła, które pozwolą rozwinąć pomysł na biznes, stworzyć biznesplan i wprowadzić produkt na rynek. Aby wziąć udział w takiej sesji, ze względu na ekstremalnie wysokie zainteresowanie, chętni muszą przejść aż czterostopniowy proces aplikacji. Przedsiębiorcy o bardziej ugruntowanej pozycji na rynku (co najmniej 2 lata działalności) mogą uczestniczyć w spotkaniu z ekspertem. W ramach cyklu „Zapytaj eksperta” (8) można aplikować o spotkanie z wybranym specjalistą. Biblioteka każdego miesiąca zapewnia kilku ekspertów zewnętrznych na kilka godzin, zbiera aplikacje od chętnych, wybiera osoby które mogą najwięcej skorzystać na spotkaniu i sugeruje im, z którym ekspertem najlepiej się spotkać.

Centrum prowadzi i współuczestniczy w programach wsparcia przedsiębiorczości. W ramach akcji „Innowacje dla rozwoju” skierowanej do małych przedsiębiorstw ulokowanych w Londynie, oferuje firmom trzymiesięczny program wsparcia przez specjalistów, którzy pomagają m.in. w rozwijaniu strategii firmy, redefiniowaniu modelu biznesowego, przygotowaniu strategii marketingowej i budowaniu marki, a także w zagadnieniach związanych z własnością intelektualną oraz pozyskiwaniem i przetwarzaniem danych

i informacji (business intelligence i market intelligence).

Jako biblioteka narodowa Centrum przeprowadziło również dwuletnią inicjatywę wspierającą usługi dla biznesu w innych bibliotekach Wielkiej Brytanii, mając na celu rozwój sieci centrów informacji biznesowej w bibliotekach publicznych. O swojej działalności oraz o wydarzeniach i informacjach przydatnych dla swoich użytkowników instytucja informuje poprzez stronę internetową, rozsyłany newsletter, profile w portalach Facebook i Twitter. Posiada także kanał w serwisie YouTube (9), ma konto w serwisie LinkedIn i prowadzi blog (10) na temat przedsiębiorczości i innowacyjności.

CZYTELNIA INFORMACJI BIZNESOWEJ I EUROPEJSKIEJ WBP W KRAKOWIE (11)

— centrum informacyjne, wydzielona agenda w bibliotece

Powstała w 1997 roku, jako Centrum Informacji Biznesowej i Europejskiej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Jako agenda biblioteki publicznej kieruje swoją działalność do wszystkich zainteresowanych tematyką biznesu. Są to między innymi osoby prowadzące własną działalność gospodarczą lub myślące o jej założeniu, osoby poszukujące pracy, studenci, absolwenci oraz

uczniowie szkół średnich. Czytelnia prowadzi wyłącznie bezpłatną dla odbiorców działalność informacyjną i edukacyjną. Gromadzone są książki, czasopisma, tworzone kartoteki zagadnieniowe (wycinki z prasy poświęcone konkretnym tematom z zakresu biznesu i Unii Europejskiej), w czytelni zapewniony jest również dostęp do czterech elektronicznych baz danych — bazy Lex, Serwisu HR, Vademecum Głównego Księgowego opracowywanych przez Wydawnictwo Wolters Kluwer oraz bazy Biblioteka opracowywanej przez InforLex.

Dostęp do tych baz i udostępnienie czytelnikom ich treści wymaga wykupienia przez instytucje abonamentu, przy czym baza Inforlex Biblioteka ma funkcjonalności, które są dostępne bezpłatnie. Serwis ten obejmuje materiały związane z ekonomią, biznesem i prawem, dostępny jest on-line (12) i daje możliwość przeszukiwania materiałów bez logowania się, tym samym baza może być więc bezpłatnie wykorzystywana do poszukiwań bibliograficznych. Wpisując w wyszukiwarce interesujący nas temat możemy np. szybko otrzymać spis przepisów prawnych dotyczących danego zagadnienia czy orzeczeń związanych z tematem. W przypadku czasopism (aktualnie około 30 tytułów) mamy dostęp do ich spisów treści. Korzystając z indeksu haseł pod

wyszukiwarką można również otrzymać listę artykułów z czasopism na poszukiwany temat. Dział „prawo miejscowe” odsyła do dzienników urzędowych województw, z których to stron można pobrać treść poszczególnych dokumentów. W dziale „narzędzia” mamy dostęp do wybranych wskaźników i stawek, kalkulatorów opłat, wynagrodzeń i innych wartości, danych przedsiębiorstw (Monitor Polski B, Monitor Spółdzielczy B), zamieszczone są tam również odesłania do portali przeszukiwania rejestrów KRS, REGON, ksiąg wieczystych, CEDiG.

Pracownicy czytelni opracowują również bazy darmowych zasobów on-line (13). Zamieszczane są w nich linki do stron, na których znajdują się publikacje, interesujące artykuły oraz informacje stanowiące uzupełnienie zbiorów czytelni. Bazy podzielone są tematycznie, można je przeglądać lub skorzystać z wyszukiwarki. W ramach działalności edukacyjnej w czytelni odbywają się warsztaty i szkolenia. Część z nich prowadzi bibliotekarze, a część osoby i instytucje zewnętrzne w ramach bezpłatnej współpracy z biblioteką. Organizowane są zajęcia związane z karierą zawodową, prowadzone przez doradców z Urzędu Pracy (metody poszukiwania pracy, pisanie CV i listu motywacyjnego, zarządzanie własnym czasem), a we

współpracy z prywatną firmą cykle zajęć edukacji ekonomicznej. Każdy taki cykl składa się z 5–6 spotkań odbywających się w stałym terminie co miesiąc. Uczestnicy mogą brać udział we wszystkich zajęciach lub w wybranych warsztatach cyklu. Od 2013 r. obyło się już 5 cykli – pierwszy ciąg zajęć poświęcony był edukacji finansowej, w kolejnym skupiono się na inteligencji finansowej, trzeci stanowił wstęp do inwestowania, tematem następnego była przedsiębiorczość, a w ostatnio zakończonym piątym cyklu uczestnicy rozwijali wiedzę na temat różnego typu inwestycji. Bibliotekarze pracujący w czytelnii prowadzą także opracowane przez siebie zajęcia m. in. szkolenia pomagające w przygotowaniu się do rozmowy kwalifikacyjnej (praktyczne wskazówki o tym szkoleniu zamieściła w „Inspiracjach” Jagoda Nowak, w kolejnej inspiracji omówi zajęcia z wykorzystaniem gier symulacyjnych), dostępnych w internecie narzędzi i serwisów do poszukiwania pracy, procedury zakładania własnej działalności gospodarczej, źródeł i metod wyszukiwania informacji biznesowej. Biblioteka włącza się również w większe inicjatywy zewnętrzne, jak Światowy Tydzień Przedsiębiorczości (14) czy Ogólnopolski Tydzień Kariery (15). Tego typu wydarzenia są dobrą okazją do promowania bibliotek, jak również nawiązania kontaktów z innymi instytucjami pod kątem dłuższej współpracy.

INFORMACJA EKONOMICZNA W BIBLIOTEKACH BEZ DEDYKOWANEJ AGENDY

Tam, gdzie nie ma potrzeby wydzielania osobnej agendy dla informacji ekonomicznej lub w niewielkich bibliotekach, które nie mają takiej możliwości, zakres ten może być uwzględniany w toku wszystkich działań bibliotecznych.

Literaturę ekonomiczną publikują wydawnictwa skupiające się wyłącznie na tej tematyce (np. PWE, Difin, C.H.Beck, CeDeWu, Sigma, Key Text, ODDK, Słowa i Myśli, MT Biznes, Poltext, Placet, Studio EMKA, Forum Doradców Podatkowych, Wiedza i Praktyka, Kurhaus Publishing), jak również te o ogólnym profilu – do swojej oferty publikacje z zakresu ekonomii, gospodarki czy kariery włącza np. PWN, a niekiedy nawet Wydawnictwo Literackie (np. bestsellerowe „Sekrety ekonomii, czyli ile naprawdę kosztuje twoja kawa”) czy częściej Znak, książki biznesowe pod marką Onepress wydaje grupa Helion, serię ekonomiczną publikuje Wydawnictwo Krytyki Politycznej. Działalność wydawniczą prowadzą również instytucje związane z biznesem i gospodarką, m.in. Instytut Misesa, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne i liczne uczelnie wyższe. Część ukazujących się tytułów to publikacje

fachowe i specjalistyczne, niemniej oferta tytułów popularnonaukowych i pisanych przystępnym, zrozumiałym dla „niewtajemniczonych” językiem jest również spora. Przy czym nadmienić należy, że książki ekonomiczne są, niestety, zazwyczaj dość drogie, a w poszukiwanych przez czytelników tematach można zauważyć pewne przemijające „mody”. Kilka lat temu dużym zainteresowaniem cieszyły się np. publikacje z zakresu wywierania wpływu, metod i technik perswazji, socjotechnik czy kryzysu gospodarczego, a obecnie już mniej czytelników pyta o te tematy, natomiast więcej osób poszukuje informacji m.in. o organizowaniu i prowadzeniu szkoleń, coachingu, zakładaniu i zarządzaniu firmą, marketingu internetowym i mobilnym, e-biznesie. Popularne są również biografie światowej sławy biznesmenów i pisane przez nich książki. Pomimo tego, choć niektóre zagadnienia ze swojej natury szybko tracą aktualność, to jest też znaczna część publikacji — tych na przykład poświęconych zagadnieniom teoretycznym czy podstawom ekonomii, która wolniej się dezaktualizuje.

Od kilku lat rośnie zainteresowanie literaturą ekonomiczną i zwiększa się rynek książki ekonomicznej, niekiedy pozycje z tego zakresu znajdują się nawet wśród bestsellerów, warto więc je włączać do księgozbiorów bibliotek. Wybierając książki

warto zwrócić też uwagę na polskie nagrody w kategorii literatury ekonomicznej, wśród których wymienić można m.in.: nagrodę „Economicus” (16) przyznawaną przez Dziennik Gazeta Prawna, Nagrodę Banku Handlowego w Warszawie S.A. (17), nagrodę „Książka dla trenera” przyznawaną przez Polskie Towarzystwo Trenerów Biznesu (18).

Bieżących informacji dostarczają przede wszystkim czasopisma — zarówno dzienniki („Puls Biznesu”, „Parkiet”, „Gazeta Prawna”, dodatki tematyczne do „Rzeczpospolitej”), jak i renomowane miesięczniki, dwumiesięczniki i kwartalniki (m.in. „Harvard Business Review Polska”, „Forbes”, „Brief”, „Gazeta Bankowa”, „Home & Market”, „Nieruchomości”, „Marketing i Rynek”, „Marketing w Praktyce”, „Media i Marketing”, „Personel i Zarządzanie”). Wiele materiałów dostępnych jest również bezpłatnie w formie elektronicznej w internecie — do wybranych e-booków i czasopism dostępnych w wersji elektronicznej łatwo dotrzeć przez wspomniane wcześniej bazy zasobów on-line (19) opracowywane przez CIBiE WBP w Krakowie. Niektóre instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe wydają bezpłatne materiały informacyjne i dydaktyczne, najczęściej są one udostępnione w wersji elektronicznej, ale warto zwracać się też o przekazanie publikacji drukowanych — przykładowo:

Komisja Nadzoru Finansowego (20)
Narodowy Bank Polski (21, 22)
Forum Obywatelskiego Rozwoju (23)
**Urząd Ochrony Konkurencji
i Konsumentów** (24)
PKO Bank Polski (25)
**Polska Agencja Rozwoju
Przedsiębiorczości** (26)

Wiele przydatnych, ciekawych i rzetelnych informacji zamieszczonych jest w portalach dedykowanych edukacji ekonomicznej. W publikowanych wcześniej inspiracjach i artykułach na labib.pl zaprezentowano portal edufin.pl (27), wymieć można jeszcze np. Portal Edukacji Ekonomicznej (28) tworzony przez Narodowy Bank Polski — oprócz artykułów, są tam dostępne m.in. gry i scenariusze lekcji, np. cykl zajęć dla szkół ponadgimnazjalnych, w którym zagadnienia ekonomiczne są tłumaczone w oparciu o prozę T. Pratchetta. Odnośniki do innych serwisów zamieszczam na końcu artykułu.

Edukacja ekonomiczna jest zagadnieniem na tyle szerokim, że daje bibliotekarzom duży wybór tematów zajęć, jakie mogą zorganizować w swoich instytucjach. Część z nich mogą poprowadzić sami, opierając się na swojej wiedzy i umiejętnościach, przy innych korzystna może się okazać współpraca z osobami z zewnątrz. Potencjalni odbiorcy to również bardzo

szeroka grupa — rozpoczynając od starszych dzieci, które np. mogą uczyć się podstawowych pojęć w trakcie gier i zabaw, na osobach starszych kończąc, dla których np. przydatne mogą się okazać zajęcia wprowadzające w świat nowych technologii, ułatwiające korzystanie z bankowości elektronicznej lub przekazujące wiedzę o tym, jak być bezpiecznym w świecie finansów, sprawdzać wiarygodność instytucji kredytowych i unikać różnego rodzaju oszustw i pułapek.

Biblioteki mogą również włączać się w zewnętrzne programy edukacji ekonomicznej. Wiele instytucji wzięło udział w programie Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego „O finansach... w bibliotece” (29), w trakcie webinarium w minioną środę zaprezentowano m.in. program Fundacji Wspomagania Wsi „ABC przedsiębiorczości III” (30). Nie sposób nawet krótko opisać wszystkich inicjatyw, dlatego poniżej zamieszczam wyłącznie odnośniki do kilku przykładów, zachęcając równocześnie do dalszych poszukiwań i włączania się w różne działania edukacyjne — w tym do przeglądnięcia strony Związku Banków Polskich (wymieniona w poniższej liście), gdzie zamieszczone jest między innymi obszerne zestawienie polskich programów edukacji ekonomicznej.

- (1) http://www.ue.katowice.pl/fileadmin/_migrated/content_uploads/9_S.Kolodziej__Edukacja_ekonomiczna_dzieci_i_mlodziety_w_Polsce.pdf
- (2) <http://www.bl.uk/business-and-ip-centre>
- (3) <http://bl-business-essentials.wikispaces.com/>
- (4) <http://www.bl.uk/business-and-ip-centre/industry-guides>
- (5) <http://mbsportal.bl.uk>
- (6) www.bl.uk/events?audience=business&eventsubtype=one-to-one-advice
- (7) <http://www.bl.uk/business-and-ip-centre/information-clinics>
- (8) <http://www.bl.uk/business-and-ip-centre/ask-an-expert>
- (9) <https://www.youtube.com/user/BIPCTV>
- (10) <http://britishlibrary.typepad.co.uk/business/index.html>
- (11) www.cibie.pl
- (12) <http://biblioteka3.inforlex.pl/>
- (13) <http://www.cibie.pl/zasoby-on-line.html>
- (14) <http://www.tydzienprzedsiębiorczosci.pl/>
- (15) <http://www.tydzienkariery.pl/>
- (16) <http://www.gazetaprawna.pl/economicus>
- (17) <http://www.citi.com/poland/kronenberg/polish/6159.htm>
- (18) <http://trenerzy.org.pl/>
- (19) <http://www.cibie.pl/e-booki.html>
- (20) http://www.knf.gov.pl/dla_rynku/edukacja_cedur/publikacje/publikacje_cedur.html
- (21) <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/adf/adf.html>
- (22) http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/edukacja/dodatki_educacyjne.html
- (23) <http://www.for.org.pl/pl/publikacje>
- (24) <https://uokik.gov.pl/publikacje.php>
- (25) <https://bankomania.pkobp.pl/archiwum/>
- (26) <http://www.parp.gov.pl/publikacje>
- (27) <http://www.edufin.pl/>
- (28) <https://www.nbportal.pl/>
- (29) <http://frsi.org.pl/projekt/o-finansach-w-bibliotece/>
- (30) www.fundacjawspomaganiawsi.pl/index.php/dzialalnosc-fundacji/item/365-abc-przedsiębiorczosci-iii-edukacja-finansowa-dla-mieszkańców-wsi-i-malych-miast

WYBRANE PORTALE, PROJEKTY I PROGRAMY EDUKACJI EKONOMICZNEJ

Narodowy Bank Polski:

realizowane projekty;
zasady dofinansowywania projektów;
portal „Obserwator Finansowy”.

www.nbportal.pl
www.obserwatorfinansowy.pl

PKO Bank Polski:

Szkolne Kasy Oszczędności;
BrawoBank — poradnik ekonomiczny dla dzieci;
audycje „Słuchaj, Kalkuluj, Oszczędzaj”;
serwis „BankoMania”.

www.pkobp.pl
www.bankomania.pkobp.pl
www.bankowymokiem.pl

Bank Citi Handlowy:

Fundacja Kronenberga przy Banku Citi Handlowy;
akcja „Tydzień dla Oszczędzania”;
portal „Zrozum Finanse”.

www.citibank.pl
www.tdo.edu.pl
www.zrozumfinanse.pl

Fundacja Banku Zachodniego WBK:

program grantowy „Bank Ambitnej Młodości”.

www.fundacja.bzwbk.pl

Ministerstwo Finansów:

działalność edukacyjna;
Fundacja Młodościowej Przedsiębiorczości;
program „Bezpieczne wędrówki. Od grosika do złotówki”;
program „Moje finanse”.

www.mf.gov.pl
www.od-grosika-do-zlotowki.junior.org.pl
www.moje-finanse.junior.org.pl

Ministerstwo Finansów:

działalność edukacyjna;
Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości
program „Bezpieczne wędrówki”;
Od grosika do złotówki”;
program „Moje finanse”.

www.mf.gov.pl

www.od-grosika-do-zlotowki.junior.org.pl

www.moje-finanse.junior.org.pl

Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych:

animacja i edukacja ekonomiczna;
Akademia Młodego Ekonomisty;
Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy;
Olimpiada Przedsiębiorczości;
portal „Co słycać w biznesie”.

www.fundacja.edu.pl

www.gimiversity.pl

www.uniwersytet-dzieciocy.pl

www.olimpiada.edu.pl

www.coslychacwbiznesie.pl

Związek Banków Polskich:

edukacja ekonomiczna;
Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Akademia PARP.

www.zbp.pl

www.akademiaparp.gov.pl

Portal „Ekonomia Społeczna”

www.ekonomiaspoleczna.pl

Fundacja Edukacji i Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego:

edukacja ekonomiczna.

www.ferso.org

Komiksy ekonomiczne

www.komiksy-ekonomiczne.pl

*Nabywanie wiedzy
ekonomicznej przez dzieci
ma miejsce od wczesnego
dzieciństwa, gdy dzieci,
towarzysząc rodzicom
podczas codziennych
zakupów, obserwują
podejmowane przez
nich działania
i decyzje.*

**DZIAŁ 5.
SENIORZY
W BIBLIOTEKACH**

Link do playlisty
z nagraniami webinarów

Dział 5. Seniorzy w bibliotekach — mocne strony dojrzałości

W ramach miesiąca tematycznego poświęconego seniorom przeprowadzone zostały webinaria:

Oferta programu „**Erasmus+ Edukacja**” (ekspert: Alina Respondek — zastępca dyrektora Programu Erasmus+ Edukacja dorosłych)

„**Szkoła @ktywnego Seniora**” — jak uczyć i jak być skutecznie uczonym: doświadczenia europejskie i polskie (ekspert: dr Lidia Maria Jedlińska / Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie)

Powstały też inspiracje:

„**Senior: czytelniczy pasjonat**”

inspiracja [Krystyny Matusiak](#)

o tym jak założyć i prowadzić Dyskusyjny Klub Książki dla seniora i nie tylko.

„**EPALE. E-platforma na rzecz uczenia się dorosłych w Europie**”

inspiracja [Marty Kosteckiej](#)

o zasobach i możliwościach platformy EPALE.

Przygotowano artykuły:

„**Nierdzewni, czyli o antykorozyjnym stylu życia**” artykuł [Elżbiety Hübner](#)

„**Przyszedł człowiek do biblioteki i... został!**”

artykuł [Jolanty Janiec](#)

o tym, jak zatrzymać i zaangażować seniorów do bibliotecznych działań

„**Wiecznie młoda biblioteka**”

artykuł [Krystyny Matusiak](#)

„**Projekt dla szczecińskiego seniora 2015**”

artykuł [Anny Rutkowskiej](#)

i Beaty Babiak

„**Mocne strony dojrzałości: żywa**

biblioteka” artykuł Urszuli Zalewskiej

Szczególnie polecamy artykuł Elżbiety Hübner, który stanowił swoiste wprowadzenie do tematu podejmowanego w lutym. Poniżej prezentujemy go w całości.

„Nierdzewni, czyli o antykorozyjnym stylu życia”

Czas odłożyć do lamusa porzekadło „starość nie radość”, a zamiast tego zanucić jeden z hitów Kabaretu Starszych Panów „Wesołe jest życie staruszka [...] i świat doń się śmieje ha, ha!” Kto jak kto, ale panowie Wasowski i Przybora na urodzie życia znali się wybornie i to w tamtych czasach! Dzisiaj, jak nigdy wcześniej, ludzie dojrzały w Polsce mają całą masę możliwości prowadzenia aktywnego i ciekawego życia „na trzeciej zmianie”. I chyba nigdy wcześniej jakość ich egzystencji nie zależała tak bardzo od nich samych, od ich chęci, inwencji, inicjatywy i zainteresowania się tym, co mogą dla siebie zrobić i jak o siebie zadbać. Inspiracji i ofert nie brakuje. Nic, tylko korzystać!

Cóż na początku XXI wieku oznacza słowo „senior”? Określa się tak grupę 50+, ale przecież granice „senioralności” dynamicznie się przesuwają. Jeszcze 150 lat temu 50-letnia kobieta najprawdopodobniej by już nie żyła, teraz przeżywa drugą młodość. Według Światowej Organizacji Zdrowia wczesna starość zaczyna się w wieku 60-65 lat i trwa do ok. 74-tego roku życia, kiedy wkraczamy w starość starszą. Ale kto dzisiaj w wieku 60 lat myśli o sobie, że jest stary? „Czuję się młodo” – słyszę dookoła. I słusznie, bo jak mówi popularne powiedzenie „młodość to stan umysłu”.

Mnie również w wieku lat 50 trudno pomyśleć o sobie w kategoriach „seniora”. Od lat prowadzę aktywne życie, uprawiam sport, zwracam uwagę na dietę, sporo czytam, chodzę do kina i teatru, udzielam się towarzysko, podróżuję. I dużo się śmieję, nawet jak mi czasem do śmiechu nie jest. Dlatego też wymyśliłam termin „Nierdzewni”, który nie klasyfikuje nikogo pod względem wieku, ale stanu ducha właśnie. To określenie stosuję do ludzi, którzy poprzez swoje działania świadomie i aktywnie opierają się korozji czasu, a Antykorozyjny styl życia to filozofia, którą sama wyznaję i do której staram się zachęcać na moim fanpejczu (tak to nazywam, żeby zachęty były skuteczniejsze), na FB i na blogu.

Benjamin Franklin powiedział „Większość ludzi umiera w wieku 25 lat, tylko z pochówkiem czeka do siedemdziesiątki”. Jest to jedna z moich ulubionych maksym i coś w niej jest. Obecnie wielu młodych ludzi wydaje się być zagubionych, pełnych lęków, bez energii i pomysłu na życie, a tymczasem cały szereg 70-latków+++ zaskakuje wigorem i witalnością. Nikomu chyba nie trzeba przedstawiać naszych wspaniałych polskich Nierdzewnych: Danuty Szaflarskiej, która 6 lutego kończy 101 lat (!), 77-letniej DJ Wiki, która zawojowała parkiety, Aleksandra Doby (69), który przepłynął kajakiem Atlantyk i został wybrany Podróżnikiem Roku

2015 przez czytelników National Geographic z całego świata czy 93-letniego Dziarskiego Dziadka, Antoniego Huczyńskiego, który na YouTube i w swojej książce opowiada o tym jak zapracował na dobrą formę w swoim wieku. Wszyscy wyżej wymienieni mają podobny patent na długowieczność i dobre samopoczucie.

Otóż, czy chcemy czy nie chcemy, ten patent jest zawsze taki sam, a przykładów na to, że to działa — tysiące. Pogoda ducha i optymistyczne podejście do codziennych spraw, dobre relacje z innymi, rozwijanie zainteresowań, robienie czegoś, co się kocha, ćwiczenia i odpowiednia dieta. Bo to nie Red Bull dodaje nam skrzydeł, ale życie, z którego jesteśmy zadowoleni. Nic nowego, prawda? Banał nad banałami, a jednak nadal nie wszyscy gotowi są taki styl życia albo przynajmniej jakąś jego część prowadzić. Działania antykorozyjne wymagają pewnego wysiłku i zaangażowania, a nie wszystkim się chce, bo dużo łatwiej jest narzekać i gnuśnieć przed telewizorem. A naprawdę warto spróbować. Korzyści nie sposób wyliczyć.

Filarem koncepcji Antykorozyjnego stylu życia jest 10 Przykazań Antykorozyjnych. Naprawdę nic oryginalnego, ani odkrywczego i nie uzurpuję sobie przywileju do przyjęcia mnie do grona Panteonu Wielkich Myślicieli, ale powtórzę je raz jeszcze, niech się utrwalają, ku chwale ojczyzny i jej obywateli, zwłaszcza tych starszych:

1.

Akceptuj swój wiek i obnoś się z nim dumnie. Nie ma nic gorszego niż udawanie młodości, lepiej ją mieć w sercu. Oddaję głos DJ Wice: „Ja się nie wstydzę swojego wieku, ja go nawet podkreślam, bo znacznie lepiej jest wyglądać ciekawie mając lat 77, mieć marzenia i plany, niż odjąć sobie 10, a ledwo chodzić. Mam odwagę robić to, co lubię i żyć, tak jak lubię. Kocham to, co robię, dlatego praca nie jest dla mnie ciężarem, a przyjemnością i ciągłą edukacją. Muszę być dobra, bo wiek nie pozwala mi na bylejąkość.”

2.

Nigdy przenigdy nie mów, że jesteś na coś za stara/za stary i że już „za późno”. Przykładów na rozpoczęcie „nowego życia” czy zrobienie czegoś fajnego w starszym wieku jest zatrzęsienie. Trzeba tylko chcieć i zrobić ten krok. Tylko tyle i aż tyle. Jeśli masz na coś ochotę — odważ się! Chcesz skoczyć — skacz! Jak nie teraz — to kiedy? Satysfakcja gwarantowana.

3.

Dbaj o pogodę ducha, uśmiechaj się jak najwięcej, patrz z dystansem na siebie i otaczającą cię rzeczywistość. Nie narzekaj (no dobra, ulżyj sobie od czasu do czasu, ale nie przesadzaj!). Pogodni żyją dłużej i lepiej. Poczucie humoru pomaga zwalczać stres i jest antidotum na choroby. Wielokrotnie

spotykałam osoby, które nawet „nie prowadziły się” najlepiej, ale ich wewnętrzna radość i żartobliwe usposobienie rozładowywało napięcia i wzmacniało system odpornościowy. Co ciekawe, często to właśnie ci, którzy niekoniecznie mieli łatwe życie i wiele przeszli narzekają najmniej i często się uśmiechają. Uśmiech to naprawdę najlepszy wytrych do otwierania ludzkich serc.

4.

Dbaj o ciało. Ruch, ruch i jeszcze raz ruch. Niestety, to jest zła wiadomość dla tych wszystkich, którzy nie lubią aktywności fizycznej lub którym nie chce się ruszyć. O korzyściach nie chce mi się pisać, są oczywiste. Wszyscy lekarze zalecają ruch, jako najlepszy sposób na różne dolegliwości i lepszą formę, lepszy nastrój. Nie musisz bić rekordów olimpijskich, wystarczy pół godziny spaceru dziennie. Możliwości jest bez liku i każdy znajdzie coś odpowiedniego dla siebie, czy to w gronie przyjaciół, czy w sposób bardziej zorganizowany, w klubach czy amatorskich grupach entuzjastów ogłaszających się w internecie. Pływanie, aquaerobik, chodzenie z kijkami, joga, pilates, tai-chi, rower, rolki, piesze wędrówki... albo taniec! Hitem ostatnich lat w Warszawie są Dancingi Międzypokoleniowe — kolejka do wejścia na ostatnią zabawę jako żywo przypominała

najlepsze czasy PRL-u! Taki dancing na pewno można zorganizować w każdej miejscowości.

5.

Znajdź sobie hobby, coś co lubisz robić, rozwijaj swoje zainteresowania. To chyba jedna z kluczowych zasad antykorozyjnego stylu życia. Ludzie, którzy robią coś, co jest im bliskie mają żar w oczach, niespożytą energię i nie narzekają. To ich nakręca i daje napęd na co dzień. Niezależnie od tego, czy jest to sport, skoki ze spadochronu, czy też malowanie, ceramika bądź inne rękodzieło, gra w brydża, kursy gotowania, fotografowania albo kreatywnego pisanie... Oferta jest przebogata — w domach kultury, bibliotekach czy na warsztatach organizowanych przez osoby prywatne i firmy. Chodź do kina, do teatru, na kabarety, koncerty albo wystawy. Na to, co sprawia ci przyjemność.

6.

Dbaj o umysł. Nie ma nierdzewności bez książek miłości — napisałam na swoim fanpejdżu w Światowym Dniu Książki. Czytanie rozwija wyobraźnię i nie pozwala obumierać szarym komórkom. Działa na mózg o wiele lepiej niż oglądanie telewizji. Nie musisz kupować książek, od czego jest wymiana wśród przyjaciół albo biblioteka?

Wiele bibliotek czy domów kultury prowadzi też Kluby Książki lub Kluby Filmowe, kolejny doskonały sposób na rozruszanie życia towarzyskiego i własnego krwiobiegu — dyskusje o przeczytanych lekturach lub obejrzanych filmach bywają pasjonujące!

7.

Dbaj o dobre odżywianie. Zdawałoby się, że kolejny slogan, ale kiedy ostatnio byłam z wizytą u koleżanki, to nie miałam co zjeść. Jej lodówka pełna była przetworzonej, gotowej żywności, niewiarygodnie różowiotkich wędlin, potrawek w majonezie albo w sosach tysiąca kalorii i innych frykasów. Dużo słodczy, zero warzyw. Chleb niewyglądający jak chleb. W końcu gdzieś z kącika wyciągnęła pęczek podwiędniętych rzodkiewek, które zjadłam. Konserwanty konserwują tylko żywność, ale nie nas. Chemii w jedzeniu mówimy stanowcze NIE. Warzywa są zdrowe, lekkostrawne i niedrogie. Nie twierdzą, że nagle każdy ma się stać królikiem i przeżuwać zielsko od rana do wieczora, apeluję jedynie o staranniejszy dobór menu. Nasze ciało się odwdzięczy.

8.

Dbaj o dobre relacje z bliskimi ci osobami i przyjaciółmi. Nie wymaga komentarza. Bądź życzliwy, uśmiechnięty, zaangażowany,

pomagaj. Wybaczaj. Nerozwiazane konflikty i zale zatruwają organizm. Wszystkie badania naukowców, nie tylko amerykańskich, wskazują, że udane życie rodzinne i towarzyskie jest istotnym czynnikiem wpływającym na dobre i szczęśliwe, dłuższe życie. Otwórz się na ludzi.

9.

Dbaj o zdrowie. Regularnie się badaj, wczesne wykrycie daje większe możliwości zwalczania groźnych chorób. Nie wymieniam jakich. Wszyscy wiedzą. Ruch i dieta to oczywista oczywistość. Hartuj się, wzmacniaj odporność. Najlepiej na świeżym powietrzu, niezależnie od aury. „Nie ma złej pogody, są tylko złe ubrania” – mówią Skandynawowie, a oni chyba coś o tym wiedzą. Dziarski Dziadek zaleca kąpiele w lodowatej wodzie, on sam robi(ł) to w beczce w ogrodzie, ale może z tym ostrożnie, bo niektórzy niewprawieni mogą zostać w tej beczce już na zawsze. Lepiej robić to stopniowo, na przykład z Klubem Morsów. To wyzwanie jeszcze przede mną, ale myślę o tym coraz częściej.

10.

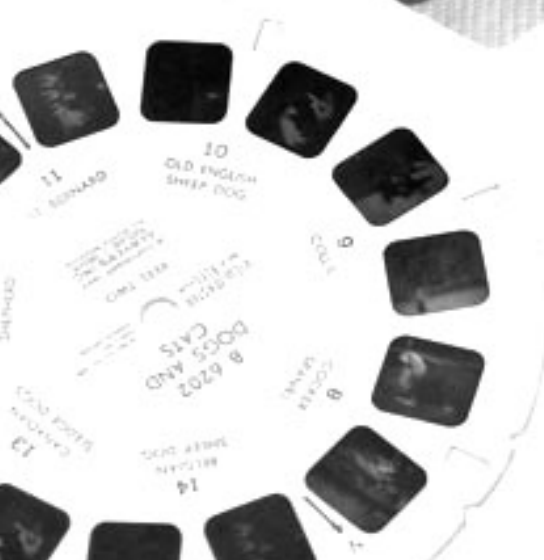
Otwieraj się na nowości. Zdobywanie nowych umiejętności i wiedzy jest bardzo rozwijające i odświeżające. Efekt antykorozyjny murowany! A jaką daje

satysfakcję! Nowy język, kurs komputerowy, kurs internetowy albo blogowania, uniwersytety III wieku... Nie mów, że nie dasz rady. Dasz. Spróbuj, nie ograniczaj się, pokonuj swoje własne bariery. Masz je tylko w głowie.

To tyle. I aż tyle! Oczywiście nie ma przymusu stosowania się do ogółu tych wskazówek, niech każdy wybierze sobie to, co mu pasuje i co go uszczęśliwia. A mnie pozostaje życzyć wszystkim, aby w naszym kraju przybywało jak najwięcej Nierdzewnych i zwolenników Antykorozyjnego stylu życia — ludzi zadowolonych, radosnych i spełnionych. Takich, którym żyje się lepiej, niezależnie od wieku.

*Akceptuj swój wiek
i obnoś się z nim dumnie.
Nie ma nic gorszego niż
udawanie młodości,
lepiej ją mieć w sercu.*

DZIAŁ 6.
OBUDŹ MOC
PROMOCJI

Link do playlisty
z nagraniami webinarów

Dział 6.

Obudź MOC proMOCji

W trakcie miesiąca poświęconego promocji mówiliśmy m.in. o:

- identyfikacji wizualnej, projektowaniu logotypów;
- tworzeniu angażujących treści w Internecie;
- prowadzeniu profili biblioteki w mediach społecznościowych;
- sposobach na skuteczną komunikację z użytkownikami bibliotek.

Webinaria:

Biblioteka w social media (eksperci: Michał Bielicki / Nowe Technologie Lokalnie, Marta Piasecka / Miejska Biblioteka Publiczna w Lublinie i Anna Niemczyk / Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie)

Podaj dalej — jak skutecznie komunikować się z czytelnikiem i promować bibliotekę

(eksperci: Natalia Gromow i Alicja Wiczling / Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku)

Podczas miesiąca poświęconego promocji polecaliśmy teksty rozszerzające tematykę podejmowaną w webinarach, a więc [jak sprawnie prowadzić profile biblioteczne w mediach społecznościowych](#) typu [Facebook](#), [Instagram](#), czy [Pinterest](#). Mówiliśmy też o projektowaniu wizerunku nowoczesnej biblioteki, czyli o [identyfikacji wizualnej, wyrażonej w logotypach](#) (druga inspiracja dot. [identyfikacji](#)), czy [oznakowaniu zewnętrznym i wewnętrznym budynku](#) (realizacje projektu „Kierunek: biblioteka”). Dzieliliśmy się też sprawdzonymi sposobami na komunikację z użytkownikiem, czy to [przy okazji prezentowania naszych standardowych działań](#) związanych z udostępnianiem zbiorów, czy [przy budowaniu relacji z otoczeniem w imię wspólnego projektu](#) (druga inspiracja dot. [budowania relacji](#)).

Pozostałe inspiracje związane tematycznie z potencjałem promocyjnym bibliotek, wymienia [Barbara Bielska](#) w swoim [tekście](#). Pokłosiem miesiąca MOC ProMOCji jest też [publikacja](#).

Poniżej prezentujemy przepis [Anny Krawczyk](#) na nietypowe działanie promocyjne, angażujące użytkowników.

Lip-Dub: zaangażowanie, promocja, zabawa

Inspiracja dotycząca Lip-Dubu oparta jest na przeprowadzeniu takiego działania w oświęcimskiej Galerii Książki, gdzie nagraliśmy taki klip w ramach projektu „Kulturowo i Cooltowo w Galerii Książki”. My co prawda dysponowaliśmy pewnym budżetem, ale postaram się pokazać, że można taki klip nakręcić własnymi siłami. Czym jest ten tajemniczy Lip-Dub? Sprawa jest bardzo prosta! To teledysk, w którym aktorzy poruszają ustami do oryginalnego podkładu muzycznego. Brzmi głupio? Ale na pewno tak nie wygląda! Jeśli nie wierzycie możecie obejrzeć jeden z wielu dostępnych w sieci Lip-Dubów (na przykład na [stronie](#) ekipy, która zrealizowała nasze nagranie). Zachęcamy też do obejrzenia efektu naszej pracy, dostępnego [tutaj](#).

Dlaczego warto nakręcić Lip-Dub w Bibliotece? Bo to fantastyczne narzędzie promocyjne! Co więcej — w zależności od tego, na czym chcecie się skupić, możecie do tworzenia Lip-Dubu zaprosić różne osoby i grupy wiekowe. My realizowaliśmy nasz z młodzieżą, ale kto wie — może w Waszym Lip-Dubie zechcą wystąpić seniorzy promujący kursy komputerowe? Po drugie — to świetny sposób na integrację użytkowników biblioteki i wspólną zabawę,

a w końcu — najważniejsze — Biblioteka w Lip-Dubie to miejsce tętniące życiem, kolorowe i pełne radosnych ludzi. Powodzenia! Zanim przejdziemy do fazy realizacji, musimy się zastanowić, w jakim celu chcemy nasz Lip-Dub nakręcić. W naszym przypadku była to chęć integracji uczestników projektu, przekazanie im wiedzy z zakresu filmoznawstwa oraz promocja biblioteki. Warto najpierw zrekrutować grupę, która będzie realizować nagranie, a następnie spotkać się i ustalić kilka kolejnych ważnych rzeczy. Nasze przygotowania [wyglądały tak](#).

Co jest potrzebne do realizacji tego etapu?

Ekipa Lip-Dubowa (jeśli realizujemy nagranie z zewnętrzną ekipą — wystarczą aktorzy, jeśli chcemy sami nakręcić klip — potrzebne są nam osoby, które potrafią posługiwać się kamerą i montować nagrania)

Podkład muzyczny z licencją pozwalającą nam wykorzystać go w nagraniu.

Pomysły, pomysły i jeszcze raz pomysły.

Jak krok po kroku przebiega etap przygotowań?

1. Rektrutację najlepiej rozpocząć, kiedy będziemy mieli mniej więcej określony cel powstania Lip-Dubu. My zachęcając młodzież, która jeszcze nie uczestniczyła

w projekcie, mieliśmy spotkania z samorządami uczniowskimi w kilku szkołach.

2. Następnym krokiem jest spotkanie, na którym możemy wprowadzić trochę teorii (tak było u nas), albo od razu przejść do fazy budowania scenariusza lip-dubu.

3. Scenariusz najlepiej budować w oparciu o przestrzeń — to znaczy — najpierw ustalić z uczestnikami trasę, a następnie przejść ją, wymyślając, kto w jakim miejscu i w jakiej roli się pojawi.

4. W przygotowaniu się do nagrania ważne jest oczywiście również zgromadzenie kostiumów i elementów scenografii. Tu właściwie ogranicza Was tylko wyobraźnia — trochę niezbędnej przyzwoitości:).

5. Ostatnim etapem przygotowania jest zgromadzenie potrzebnego sprzętu do utrwalenia nagrania. Nasz lip-dub kręciliśmy z profesjonalną ekipą, ale na YouTube jest mnóstwo tego typu klipów, kręconych nawet aparatami fotograficznymi.

6. Ważnym etapem przygotowania, jest również wybranie muzyki do podkładu. Wielu realizatorów amatorskich lip-dubów

decyduje się na wykorzystanie muzyki, nie posiadając odpowiednich uprawnień. Jest to dość ryzykowne. My uzyskaliśmy prawo wykorzystania w nagraniu utworu lokalnego zespołu. (Osobiście wydaje mi się, że to dobry pomysł — być może w Waszej miejscowości jest jakiś „młody zespół”, który nie podpisał jeszcze kontraktu z żadną dużą wytwórnią i będzie chętny użyczyć Wam swojego utworu? Zawsze można również skorzystać z muzyki na licencji Creative Commons, którą znajdziecie na przykład w serwisie Jamendo).

7. Scenariusz naszych zajęć — w [załączniku](#).

Tego typu przedsięwzięcia zakładają etap zgrywania, dostosowywania rozdzielczości, nakładania na video ewentualnych filtrów, umieszczania napisów początkowych i końcowych etc. Ponieważ jednak nie trzeba go montować — jedynie ze ścieżką dźwiękową — powinno Wam się udać szybko z tym uwinąć (obraz z dźwiękiem najłatwiej połączyć za pomocą popularnego programu Windows Movie Maker). Warto pomyśleć o fajnym i atrakcyjnym przedstawieniu efektu.

My zaprosiliśmy naszych aktorów na hollywoodzką premierę z owacjami i poczęstunkiem.

U nas [wyglądało to tak](#).

Co jest potrzebne do realizacji tego etapu?

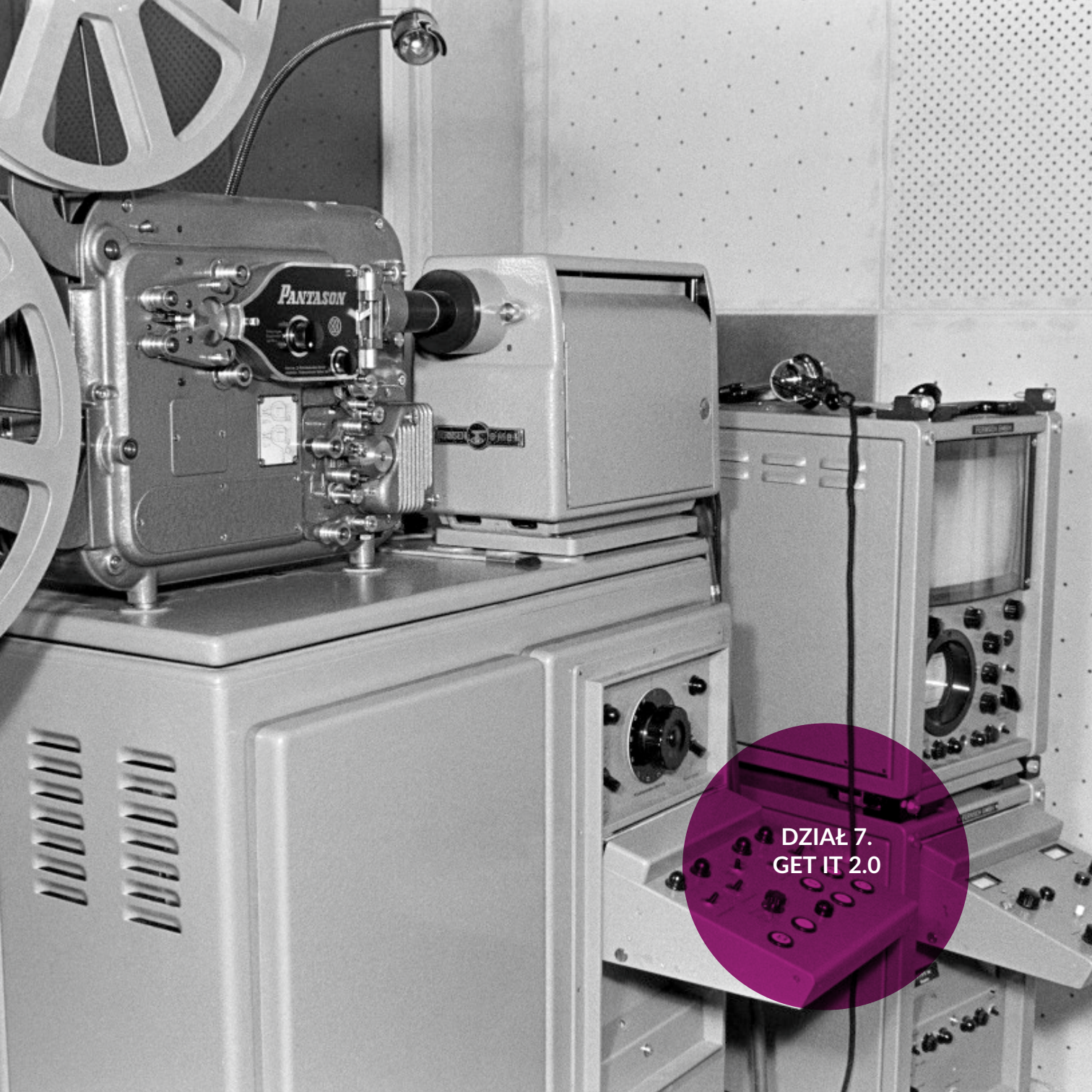
- Sala, w której można wyświetlić gotowy film
- Ewentualny poczęstunek

Co krok po kroku dzieło się po zakończeniu głównej fazy działania?

- Zapraszamy wszystkich, których na wielką premierę chcemy zaprosić i razem podziwiamy nasze dzieło :)
- Oczywiście — chwalimy się naszym Lip-Dubem umieszczając go na stronie www biblioteki oraz w mediach społecznościowych — niech jak najwięcej osób się dowie, że biblioteka to dobre miejsce!

*Dlaczego warto nakręcić
Lip-Dub w Bibliotece?
Bo to fantastyczne
narzędzie promocyjne!*

DZIAŁ 7.
GET IT 2.0

Link do playlisty
z nagraniami webinarów

Dział 7. Get IT 2.0, czyli cyfrowy miesiąc z LABiB

Historia lokalna w globalnej sieci (ekspert: Małgorzata Zbroszczyk / Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie)

Tworzenie i organizacja bibliotek cyfrowych (ekspert: Remigiusz Lis / Biblioteka Śląska)

Czytanie na ekranie (ekspert: Marta Kostecka / Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie)

E-booki w bibliotece publicznej (ekspert: Mariusz Gabrysiak / Dolnośląska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu)

W trakcie miesiąca nowych technologii na portalu labib.pl. pojawiły się inspiracje dotyczące: [digitalizacji dokumentów bibliotecznych](#) oraz [budowania archiwów historii lokalnej w sieci](#), [wspólnego zakupu e-booków](#) oraz [modeli ich udostępniania](#) czy też [czytania na ekranie](#). Użytkownicy portalu mogli przeczytać również o archiwum [Lo Cloud](#), aplikacji [Snapseed](#) oraz o [sposobach na wykorzystanie w bibliotekach okularów Google Cardboard](#).

Polecamy Wam szczególnie inspirację [Marii Cibickiej](#), którą tu prezentujemy w całości:

Biznesowe modele udostępniania ebooków w bibliotekach

Rynek ebooków od lat rośnie w siłę (w Polsce obecnie wygląda to [tak](#)), tanieją i upowszechniają się czytniki, nasi użytkownicy korzystają też z innych urządzeń mobilnych umożliwiających dostęp do książek w tej postaci. Nie będę tu przytaczać badań dotyczących czytelnictwa ebooków w różnych regionach świata i w Polsce, w większości wskazują po prostu na lawinowy wzrost zainteresowania tym sposobem czytania.

Naturalnym jest więc, że równolegle pojawiły się pytania o możliwość udostępniania ebooków w bibliotekach, pojawiły się też i odpowiedzi na nie w postaci rozwiązań biznesowych dla takiej oferty, odpowiednio wcześniej, oczywiście, w krajach zamożniejszych. To ciągle etap eksperymentowania, przecierania szlaków, szukania rozwiązań technologicznych i organizacyjnych pożądanym przez użytkowników, ale i akceptowalnych dla wydawców, dystrybutorów oraz bibliotek. Konieczny, ze względu tak na zmieniające się potrzeby użytkowników, jak i oczekiwania, by zadbać o demokratyzację dostępu do treści cyfrowych, a wyjątkowo trudny, ze

względu na złożoność problemów, z jakimi mamy do czynienia.

Rzecz opisując najprościej, biznesowe modele udostępniania ebooków w bibliotekach (a podkreślę, że mówimy nie o publikacjach z domeny publicznej, udostępnianych już w bibliotekach cyfrowych, czy tych obecnych online na wolnych licencjach, a o bieżącej produkcji wydawniczej, z ograniczeniami wynikającymi z praw autorskich) opierają się na opisanych poniżej typach licencjonowanego dostępu do ebooków:

— *access-based* (płaci się za dostęp, w systemie — jeden lub wielu użytkowników równocześnie/egzemplarz), nie do końca korzystny dla bibliotek, krótkie terminy (na ogół rok), niepewność kolekcji (oferta zmienia się, wydawcy często nie przedłużają umów z dystrybutorem), niekorzystny podobno również dla wydawców, obniża sprzedaż, chętniej wykorzystywany więc dla tytułów niszowych, sezonowych lub szybko tracących aktualność,

— *usage-based* (płaci się od wypożyczenia, bez ograniczeń liczby korzystających w tym samym czasie), wydawcy dostają większe kwoty za częściej wypożyczane ebooki, dla nich rozwiązanie początkowo wydawało się bardzo korzystne, czasami nawet decydowali się na niższe kwoty od wypożyczenia, jeśli

liczba udostępnień wzrastała, praktyka pokazała jednak, że bestsellery „kanibalizują” sprzedaż i budżet biblioteki — jedna wyjątkowo popularna nowość wydawnicza może wyczerpać pieniądze przeznaczone na ten cel w danym roku, zamykając użytkownikom biblioteki dostęp do oferty, *ownership* (nabycie na własność, „dostęp dożywotni”), jak w przypadku Overdrive (jeden z najwcześniej i najpełniej rozwiniętych modeli) działający od pewnego czasu łącznie z Amazonem, najbardziej odzwierciedla tradycyjny model udostępniania w bibliotekach publicznych, biblioteka ma tyle kopii ebooka („egzemplarzy książki”), ile wykupi, jednak czytelnicy narzekają czasem na kolejki do pewnych pozycji, a część wydawców zaczęła też ograniczać czas „życia” ebooka w bibliotece, bazując na średnim czasie żywotności książki drukowanej, możliwe kombinacje powyższych.

Istniejące wdrożenia modeli udostępniania ebooków w bibliotekach w różnych krajach ujawniły podstawowe problemy, z jakimi mamy i będziemy mieć do czynienia:

- w żadnym z modeli nie obowiązują w pełni zasady takie, jak wcześniej dla książek papierowych (nabywanie na własność), ostatecznie zawsze jest to opłata za dostęp;
- cechuje je duża niestabilność, skazująca

kolekcje bibliotek na przypadkowość, a bibliotekarzy na większy wysiłek, by utrzymać spójność kolekcji;

- pojedyncza biblioteka nie jest w stanie zaoferować użytkownikom takiej usługi w satysfakcjonującym ich wymiarze, tworzenie konsorcjów zaś rodzi dodatkowe komplikacje i obciążenia;
- w porównaniu do oferty komercyjnej, biblioteki oferują na ogół jej ułamek, nie zawsze najbardziej interesujący;
- przeciwnie do modelu tradycyjnego, to raczej wydawcy określają, co może się znaleźć w bibliotekach;
- w większości znanych wdrożeń ścisła integracja nieodpłatnie udostępnianych treści publicznej biblioteki (i uwaga! dotyczy to także bazy użytkowników) z komercyjnymi urządzeniami i oprogramowaniem rodzi liczne obawy (bezpieczeństwo danych choćby);
- duże koszty po stronie bibliotek, za czasowy de facto, a zdarza się, drakońsko limitowany dostęp;
- ograniczenia fundowane bibliotekom przez wydawców/dystrybutorów: rosnące ceny, limity dostępowe (liczba jednoczesnych wypożyczeń) lub chronologiczne (czasem określane nie kalendarzem, a liczbą wykorzystanych wypożyczeń), zmiany warunków z roku na rok (wyjątkowo trudne w zderzeniu ze sztywnym planowaniem

finansowym i często skromnym budżetem bibliotek);

- stała konieczność negocjowania warunków z wydawcami, dystrybutorami, firmą obsługującą platformę udostępniania;
- naturalna konkurencja w postaci abonamentowych, niedrogich usług wypożyczania ebooków w księgarniach internetowych z większym wyborem tytułów;
- uciążliwości użytkowe lub organizacyjne w modelach mniej wyrafinowanych technologicznie (np. uniemożliwiające użytkownikom odczyt poza przeglądarką lub na określonym urządzeniu ze względu na brak właściwych dla niego formatów zapisu treści lub po stronie biblioteki np. konieczność dodatkowej obsługi kodów udostępnianych użytkownikom);
- użycie Adobe DRM jako standardowego systemowego rozwiązania dla ochrony praw autorskich budzi niepokój użytkowników co do ochrony ich prywatności.

Trochę optymistycznie, dlatego nie wymieniam platform, które poległy w boju, oto parę przykładów, jak mogą takie modele działać w praktyce, po prostu zerknijcie.

— www.overdrive.com Platforma obsługuje ponad 30 000 bibliotek w 40 krajach. Tak np. wygląda [strona z kolekcją Boston Public Library](#) dostępną via Overdrive.

Zawsze też można zacząć szukać najbliższej biblioteki oferującej usługę wypożyczania ebooków przez wygodną [aplikację](#).

— www.onleihe.net — rozwiązanie niemieckie, konsorcyjne, o coraz większym potencjale, cieszące się coraz większą popularnością.

— www.ereolen.dk — to Dania, platforma, mimo wycofania się części wydawców, ciągle w grze, możliwość wypożyczenia do 5 ebooków na miesiąc.

— www.bibook.bm-grenoble.fr — Grenoble, ciągle niezbyt duża kolekcja, możliwość wypożyczenia do 5 pozycji na 28 dni; w większość PDF, EPUB.

I wreszcie, trochę obok głównego wątku: www.atingo.se — partnerstwo Szwecja-Anglia, od 2013 r.

To nie platforma udostępniania ebooków, raczej platforma współpracy, startup, który jest połączeniem idei dwóch serwisów, szwedzkiego Publit i angielskiego Axiel, wirtualna przestrzeń spotkania wydawców i bibliotek, która ma służyć udostępnianiu ebooków w bibliotekach i być może jest właściwą ścieżką dla wypracowania modelu dogodnego dla wszystkich zainteresowanych. Atingo wychodzi z modelu dystrybucji i udostępniania odtwarzającego ten dla książek papierowych (ebook ostatecznie udostępniany jest jako usługa), znosi część ograniczeń istniejących modeli biznesowych dla ebooków, osłabia nieco lęk wydawców przed kanibalizacją sprzedaży ebooków. Dostęp do platformy tak dla wydawców, jak dla bibliotekarzy, negocjacje bezpośrednie, warunki i ceny ustalane indywidualnie, co być może pozwoli uniknąć problemów, jakie miał Publit, dzięki Nielimitowanej liczbie dostępów osiągnął taki sukces, że sprzedaż ebooków spadała, co zniechęciło wydawców.

Od paru lat takie możliwości zaczęły pojawiać się także i w Polsce, jest ich coraz więcej, choć trzeba przyznać, ciągle nie odpowiadają w pełni na potrzeby użytkowników bibliotek, szczególnie w porównaniu z modelami bardziej zaawansowanymi, przedstawionymi wyżej.

Oto krótki przegląd oferty dostępnej dla bibliotek obecnie w Polsce, uprzedzam, nie podejmuję się opisywania ich szczegółowo, tak w kontekście warunków finansowych, bo te są negocjowalne, jak i funkcjonalności platform, te z kolei zmieniają się, informacja o tym, jak wyglądają dziś — w zamieszczonych linkach dot. wdrożeń.

www.libra.ibuk.pl — Ibuk/PWN. Dostęp abonamentowy, działa w oknie przeglądarki, pierwsza z ofert skierowanych do bibliotek, z dużym wyborem książek, głównie naukowych i popularnonaukowych. Informacja o korzystaniu z platformy — [Dolnośląska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu](#). Jak widać, informacja o dostępnych ebookach widnieje w [Katalogu Dolnośląskiego Zasobu Bibliotecznego](#).

www.bezkartek.pl — Niezbyt rozbudowana kolekcja, ale z większym udziałem literatury „lżejszej”. Uwaga, z aplikacją umożliwiającą pobieranie ebooków na urządzenia mobilne.

Platformy wydawnictwa Helion S.A.:

www.nasbi.pl — Dostęp abonamentowy, działa w oknie przeglądarki, oferta skierowana jest głównie do środowisk akademickich, studentów, wykładowców oraz przedstawicieli wolnych zawodów,

zawiera treści związane z biznesem, ekonomią, prawem, informatyką oraz wielu innych dziedzin specjalistycznych. [NASBI w Politechnice Wrocławskiej](#). Dołącza do niej (właśnie teraz) [OSBI](#) — wirtualna biblioteka z ofertą literatury popularnonaukowej i beletrystyki.

www.legimi.com — Usługa od niedawna adresowana do bibliotek, trochę więcej beletrystyki, nowości, biblioteka wykupuje limit stron do przeczytania dla użytkowników, po jego przekroczeniu, dostęp jest blokowany, możliwość korzystania również na urządzeniach mobilnych dzięki aplikacji mobilnej Legimi.

Decydując się na wybór platformy, warto pamiętać, co jest ważne z punktu widzenia użytkownika:

- oferta porównywalna z komercyjnymi (tak w atrakcyjności kolekcji, jak w łatwości korzystania);
- spora, zróżnicowana kolekcja; nowości wydawnicze;
- zintegrowane wyszukiwanie informacji o zasobie (e-publicacje dostępne w katalogu online);
- możliwość rezerwowania publikacji;
- możliwość czytania na wielu urządzeniach z różnymi systemami operacyjnymi, a co za

tym idzie — wielość formatów dla każdej udostępnianej publikacji;

- wygodne przeszukiwanie zasobu/pełna informacja o nim w katalogu bibliotecznym;
- czytelny, przyjazny interfejs platformy,
- wsparcie w razie problemów z obsługą;
- mile widziany wspólny interfejs do przeglądania zasobów wielu bibliotek;
- szeroki wachlarz funkcjonalności (możliwość cytowania, tworzenia podręcznych bibliografii, „pótek”, tworzenia „zakładek”);

Wreszcie, jako bibliotekarze, czy to analizując wymienione wyżej propozycje, czy to już przystępując do wdrażania wybranej usługi, nie zapominajmy o kwestiach istotnych dla jej żywotności i sensowności. Na co trzeba zwrócić uwagę, zważywszy na potrzeby użytkowników i możliwości bibliotek, o co trzeba zadbać, o czym należy pamiętać ze strony technicznej, marketingowej, organizacyjnej:

- spójność zasobów i usług;
- kompletność/komplementarność kolekcji;
- szybkie włączanie istotnych dla publiczności pozycji do oferty, wykorzystywanie kolekcji ebooków dla treści szybko dezaktualizujących się (np. część dot. biznesu, technologii, prawa, polityki, bestsellery rokujące czytelnictwem

niepamięć rok później:), jako uzupełnienie do drukowanych w sytuacji, gdy mamy za mało egzemplarzy);

- kontrolowanie wykorzystania kolekcji;
- dostępność informacji o ebookach w katalogu elektronicznym;
- dostępność dla bibliotek całej (lub szeroko reprezentowanej) produkcji wydawniczej dostępnej na rynku ebooków, nie jej wybranej przez wydawców części;
- technicznie powiązanie obcej oferty z zarejestrowanymi użytkownikami i katalogami;
- szkolenia dla użytkowników, prezentacja szkoleniowa procesu udostępniania ebooków dla użytkowników, dostępna także online;
- dodatkowo gorąca linia kontaktowa: biblioteka–użytkownik końcowy;
- kontrola finansowoprawna umów;
- marketing wewnątrzbiblioteczny — szkolenia dla pracowników, każdy z nich powinien znać platformę, różne urządzenia do odczytu i ich możliwości, ew. forum dla bibliotekarzy;
- support + ewentualnie forum dla użytkowników i bibliotekarzy ze strony utrzymujących platformę;
- dbałość o ciągłą promocję oferty, marketingowe „jak niewidzialne uczynić widzialnym”.

Dla chętnych poczytania więcej na ten temat:
rekomendacje ALA (stowarzyszenie
amerykańskich bibliotek) [dla modelu
biznesowego udostępniania ebooków](#)
i [skrótowa informacja na ten temat](#).

*Rynek ebooków od lat
rośnie w siłę, tanieją
i upowszechniają się
czytniki, nasi użytkownicy
korzystają też z innych
urządzeń mobilnych
umożliwiających
dostęp do książek
w tej postaci.*

DZIAŁ 8.
GET IT

Link do playlisty
z nagraniami webinarów

Dział 8. Get IT, czyli pierwsza odłona miesiąca poświęconego technologiom

Po co bibliotekarzom chmura, czyli o narzędziach Google (ekspert: Marta Kostecka / Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie)

Dostępność stron internetowych (ekspert: Elżbieta Matonóg / Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu)

Planuj i działaj! Jak nie dać się pokonać projektom technologicznym (ekspert: Michał Mach / Fundacja ePaństwo)

Darmowe narzędzia IT w projektach społecznych (ekspert: Kamila Sidor / Geek Girls Carrots)

Podczas pierwszego cyfrowego miesiąca tematycznego, który odbył się w listopadzie 2014 roku, oprócz webinarium, na portalu pojawił się szereg inspiracji tematycznych. Dwie inspiracje związane z webinarium: [„o redagowaniu stron internetowych pod](#)

[kątem użytkowników niepełnosprawnych”](#) oraz [„o pracy w chmurze”](#).

Kilkanaście inspiracji dotyczyło korzystania z aplikacji i programów graficznych, m. in. [Pizap](#), [Card Creator](#), [Canva](#), [Storybird](#), [Postermywall](#), [Image Chef](#), [Pixton](#), [Pixlr](#), [Piktochart](#), [Tagxedo](#), a także tego, [„jak robić memy”](#) i używać ich w [„promocji biblioteki”](#).

Pojawiły się też inspiracje opisujące działania bibliotekarzy w mediach społecznościowych, [„o rodzajach tych mediów”](#) oraz [„gromadzeniu w nich fanów”](#), a także [„o wyszukiwaniu i edytowaniu filmów na Youtube”](#) i [„kreatywnym korzystaniu z tej platformy”](#).

I wiele innych, m. in. [„o kodowaniu”](#), [„pracy z seniorami”](#), [„tworzeniu drzewa genealogicznego online”](#), [„o narzędziach do publikowania online”](#), [„content marketingu”](#), [„otwartych licencjach”](#), [„transmisjach i podcastach”](#), [„legalnej grafice w sieci”](#), [„o robieniu fotobudek”](#), [„o projekcie Bibliocamp”](#), a nawet [„o wirtualnych spacerach po bibliotece”](#) i o tym, [„jak zrobić Lip Dub”](#) oraz [„jak efektywnie pracować na odległość”](#).

Waszej uwadze polecamy szczególnie inspirację [Bartłomieja Kiełtyki](#), którą prezentujemy tu w całości:

Creative Commons — o co chodzi?

Creative Commons, choć tak naprawdę jest to nazwa amerykańskiej organizacji non profit, nas interesuje jako wytworzony przez nią zbiór rozwiązań prawno-autorskich, który wzięt miano od nazwy fundacji, a w świadomości odbiorców i twórców kultury funkcjonuje pod wspólną nazwą jako licencje Creative Commons.

Licencje te, w opozycji do restrykcyjnego prawa autorskiego (wszystkie prawa zastrzeżone — all rights reserved), są bardziej liberalne i pozwalają twórcom uwolnić w pewnym zakresie swoje dzieło (niektóre prawa zastrzeżone — some rights reserved), przy zachowaniu zdroworozsądkowych zasad ochrony ich niezbywalnych praw, choćby prawa do autorstwa. Odbiorcy zyskują szerszy dostęp do twórczości artystycznej i naukowej bez obaw o łamanie prawa. Licencje Creative Commons są pełnowartościowymi rozwiązaniami prawnymi, dostosowanymi do łatwego i niebudzącego wątpliwości wykorzystania przez każdego, nawet przez osoby, które nigdy z prawem autorskim nie miały

styczności. Ta zaleta wynika z przemysłanego systemu użytkowania licencji. Mówi się o ich trzech warstwach. Warstwą najniższą jest obszerny tekst jurystyczny regulujący wszystkie aspekty prawne. Kolejną jest warstwa tzw. przystępnego podsumowania, która w krótkim tekście, zrozumiałym nawet dla laika, tłumaczy najważniejsze założenia zastosowanej licencji. Ostatnią jest warstwa zrozumiała dla oprogramowania i komputerów, która pozwala automatycznie identyfikować dzieła publikowane na licencjach Creative Commons.

My najczęściej rozróżniamy licencje Creative Commons za pomocą skrótów i przypisanych do nich piktogramów. Każda z nich jest wariantem czterech podstawowych warunków Creative Commons:

BY — uznanie autorstwa (chcąc wykorzystać dzieło, musimy podać autora), oznaczenie graficzne — piktogram człowieka;

SA — na tych samych warunkach (jeżeli chcemy na podstawie bazowego dzieła stworzyć własne, np. remiksując utwór muzyczny opublikowany na licencji CC, musimy nowe dzieło opublikować na takich samych warunkach, na jakich opublikowane zostało dzieło bazowe), oznaczenie graficzne — strzałka zataczająca niepełne koło;

NC — użycie niekomercyjne (jeżeli chcemy wykorzystać lub zacytować utwór opublikowany na licencji CC, nie możemy czerpać z tego tytułu korzyści finansowych), oznaczenie graficzne – przekreślony symbol dolara;

ND — bez utworów zależnych (nie możemy wprowadzać zmian w oryginalnym dziele ani tworzyć nowych na jego podstawie), oznaczenie graficzne — matematyczny znak równości.

Mieszając w różnych konfiguracjach te cztery podstawowe warunki, możemy stworzyć sześć licencji Creative Commons. Najbardziej otwartą z nich jest ta, która zakłada jedynie podanie autorstwa (CC BY), zaś najbardziej restrykcyjną jest licencja oparta na warunkach uznania autorstwa, użycia niekomercyjnego oraz zakazu ingerencji w dzieło (CC BY-NC-ND).

Creative Commons udostępnia jeszcze jedno narzędzie prawne — licencję CC 0 (zero), która — tam, gdzie to możliwe — pozwala twórcom na całkowite zrzeczenie się praw autorskich i przekazanie dzieła do domeny publicznej. W Polsce taka sytuacja, z punktu widzenia ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, jest niestety niemożliwa.

Co należy zrobić, aby opublikować swoje utwory na jednej z licencji Creative Commons? Przede wszystkim musimy się zastanowić, na ile chcemy pozwolić odbiorcy na ingerencje w nasze dzieło. W doborze odpowiedniej licencji pomoże nam generator udostępniony na stronie Creative Commons Polska, który w łatwy i bezstresowy sposób przeprowadzi nas przez proces licencjonowania swojego utworu. Polega on na wypełnieniu ankiety, wynikiem której jest odpowiedź, która licencja będzie dla nas najodpowiedniejsza. Kiedy już wybierzemy najlepszą dla siebie licencję, generator umożliwi nam jeszcze pobranie i umieszczenie oznaczeń CC w swojej domenie internetowej. Po zakończeniu pracy z programem, ze strony Creative Commons Polska możemy dodatkowo pobrać piktogramy, którymi oznaczymy gotowe dzieło.

[Link do generatora](#)

[Link do piktogramów](#)

Każdemu, kto chce bardziej zagłębić się w tematykę wolnych licencji, polecam lekturę „[Przewodnika po otwartości w publicznych instytucjach kultury](#)”.

Szukających materiałów graficznych opublikowanych na licencjach Creative Commons i nie tylko odsyłam do inspiracji Anny Krawczyk „Baza legalnej grafiki”.

PODSUMOWANIE

Mamy nadzieję, że udało nam się zachęcić Was do odwiedzenia portalu www.labib.pl. Zapewniamy, że „Varia o inspiracjach” zawierają jedynie drobną część pomysłów na biblioteczne działania, których o wiele więcej znajdziecie pod tym adresem. Portal umożliwia swobodne wędrowanie po tematach, ale też poszukiwanie odpowiedzi na konkretne pytania. Ułatwia nawiązywanie kontaktów i współpracy. Bo LABiB to przede wszystkim ludzie, dla których biblioteka to miejsce szczególne. Dostrzegają jej potencjał i chcą go wykorzystać. Działają, mają pomysły, realizują projekty. Chcą zaszczerpić entuzjazm w innych. Jeśli te wartości są Ci bliskie, dołącz do nas jeszcze dziś!

Licencje te, w opozycji do restrykcyjnego prawa autorskiego, są bardziej liberalne i pozwalają twórcom uwolnić w pewnym zakresie swoje dzieło, przy zachowaniu zdroworozsądkowych zasad ochrony ich niezbywalnych praw, choćby prawa do autorstwa.

W klasy gra się małym kamyczkiem, który należy popychać czubkiem buta. Elementy gry: chodnik, kamyczek, but i piękny rysunek kredą, najchętniej kolorową. Na górze jest Niebo, na dole jest Ziemia, trudno jest trafić kamyczkiem w Niebo, prawie zawsze źle się jakoś obliczy i kamyk wylatuje poza rysunek. Powoli jednak nabiera się zręczności koniecznej, by przechodzić z jednego kwadratu do drugiego, i któregoś dnia może się uda wyjść z Ziemi i przenieść kamyczek do samego Nieba.

Julio Cortazar, *Gra w klasy*

Let's play a little game. Zaczyna się od kliknięcia. I już tu jesteś. Na razie uważnie obserwujesz z trybun. Śledzisz inspiracje, czytasz artykuły. Sprawdzasz rankingi. Kibicujesz zawodnikom, których karty oglądasz. Ale już niedługo przestanie ci to wystarczać. Chcesz wejść w tę grę, zostać jej pełnoprawnym uczestnikiem. Zakładasz więc konto, wybierasz awatar, uzupełniasz kartę swojej postaci. Powołujesz swoje alter ego do wirtualnego życia. Napinasz mięśnie, zakładając koszulkę klubową w pomarańczowo-różowe pasy. Dołączasz do drużyny. Jest różowo, bo jesteś optymistą. Wierzysz, że się uda. Że wybijesz piłkę pomysłów poza pole oczywistości. Jest pomarańczowo, bo napędza cię energia. Energia do działania. Do dzielenia się. Do mnożenia pomysłów.

Dzwonek zadźwięczy za każdym razem, gdy pošlesz piłkę w wybranym przez siebie kierunku. Może będzie to pierwszy komentarz do czyjegoś tekstu. Może kolejny głos w którejś dyskusji na forum.

Ale to wciąż nie jest pełnia twoich możliwości. Wciąża cię to coraz bardziej, a twoja kondycja jest coraz lepsza. Poziom podstawowy jest dobry dla początkujących, a ty celujesz wyżej. W rozwój biblioteki, jej pracowników, użytkowników i sympatyków.

Żaden z twoich ruchów nie umknie naszej uwadze. Decydujesz się na napisanie inspiracji lub artykułu. I trafiasz w światło bramki. Zapewniasz sobie punktową przewagę. Pisz je regularnie, a będziesz zdobywał kolejne punkty. Kibice oraz inni gracze będą oceniać cię gwiazdkami. Może nawet dostaniesz kopertę, na znak przynależności do drużyny.

Bo twoje pomysły właśnie sprawiły, że inni zawodnicy, rozgrywający symultanicznie swoje mecze, wygrają nowe działania i nowe usługi.

I'm not sure here, where we are, is real at all. This feels like a game to me. You have to play the game to find out why you're playing the game.

Ted Pikul, *EXistenZ*

Pora na twój ruch.

Piłka wciąż jest w grze.

Dagna Kruszevska-Mach

VARIA O INSPIRACJACH

Przy broszurze współpracowali:

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego:

Bogna Mrozowska

Elżbieta Dydak

Martyna Woropińska

LABiB Biblioteka Cyfrowy Świat:

Marta Kostecka

Maria Cibicka

Elżbieta Matonóg

Bartłomiej Kiełtyka

Dagna Kruszevska-Mach

Redakcja i opracowanie merytoryczne:

Maria Cibicka

Marta Kostecka

Dagna Kruszevska-Mach

Korekta i skład tekstu:

Dagna Kruszevska-Mach

Maria Cibicka

Marta Kryś

Bartłomiej Kiełtyka

Projekt graficzny i łamanie tekstu:

Bartłomiej Kiełtyka

LABiB

Biblioteka Cyfrowy Świat

2016

Wszystkie zdjęcia wykorzystane w publikacji pochodzą ze strony New Old Stock — <http://nos.twsnd.co/>

Użycie autorstwa i logo niekomercyjnego=lab utworów załączonych 3.0 Polska – Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych). Jest to najbardziej restrykcyjna z licencji. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/>